

308461

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2.

చెన్న పట్టణము 1915 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 21 వ తేది బుధవారము

No. 18

సంపుటము. ౨.

రాక్షసనామ సంవత్సర అధిక శ్రావణ మాస శుద్ధ సప్తమి 2

సంచిక ౧౮

Bhide & Sons, Sangli. (Bombay Presidency)
Manufacturers of Improved
Ground Nut Decorticator or opener.
వేరుశనగలను ఒలుచు

నూతనాభివృద్ధినొందినయంత్రము

వేరుశనగకాయలను పగులగొట్టి లోపలిపప్పును సలగకుండ తీయటగు యంత్రము నిర్మింపబడినది.

గుంతకల్లు, గుడ్డి, కడవ, ఆదోని, హిందూ పురము, సేలం, ప్రొద్దుటూరు, యర్రగుంట్ల, కదిరి, కొండాపురము, మొలగు చోట్ల ఈయంత్రములు ఉపయోగములో నున్నవి.

చక్కగా పనిచేయకలిగినది. ధరలు చౌక. సచిత్ర ధరలపట్టిక కోరివారికి పంపబడును.

భైడే అండు సన్స్,

సాంగ్లి - బొంబాయి రాజధాని.

మాయొక్కజగమెరిగినమందులు.

జనాకాంపాండు సారసపరిల్లా.

రక్తమును శుభ్రీకరచేయును. పులిపిళ్లను పుండ్లను, వాతసెక్కులను, కీళ్లనొప్పులను, నయము చేయుటకును, దేహమును చల్లబరచుటకును మంచి మందు.

సీసా 1-కి రు. 2

పేకిజ పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

మాయొక్క ఎలకిరు కాంపాండు.

నరముల బలకరమగు మందు. మానసిక శారీరక బడలికలను పోగొట్టును. సీసా 1-కి రు. 2

పేకిగు పోస్టు ప్రత్యేకము.

శ్రీ కృష్ణ బ్రదర్స్,

కమిస్సు డ్రగిస్టు & ఆపిషన్స్.

328 తంబులపట్టిపేడి, మద్రాసు.

సుపీరియరు లీవరుజ్యూయల్లునాచ్.

గొలుసుతో సహా ధర రు 3-0-0. పోస్టేజీ 0-5-0. దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈ గడియారము డేలుబుడిగిన చాకంపెని పేరు ఎట్టవీసిగానో ముద్రింపబడియుండును. ఇది చూచుటకందమై తేలికమును, డస్టు ప్రూఫ్ అను గ్లాసు దోమనుగలిగి మొరటుపనులకు నగియుండును. వెల్డెమాతీ లోభాగమున గ్యారంటీ వీటి అతికించియుండును. సీమనుండి మాత్ర తయారచేయబడి వచ్చినది. కాన నెవరియొక్క అజ్ఞానము. ఒకరిొక్కరును త్రియుదురను కలంపుతో తక్కువ వెలనందిమి. కచాల కాలము పనిచేయునట్టి, కల్పన ధరగల గడియార మిదియొకటియేయని యనుభవంబున తెలియవచ్చును. ఇది కఠినమైన గడియారములు ఖర్చయి యొగ్గతాపత్రముల నందియున్నవి. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు.

సుపీరియర్ వాచ్ కంపెని, పోస్టుబాక్సు నెం 167, మద్రాసు.

రాక్షసనామసంవత్సరబహుమతి.

యిదివరకు నెక్కువకల కమ్ముచుండిన యాచేతిగడియారమును యీ సంవత్సర బహుమతికై ఈ మాసంతరములోన గొనువారికి రు 1-12-0 లకు విచ్చేదము త్వరచుడు వి. పి. ఖర్చులు వేరు. రాన్ కోప్ లీవరు జ్యూవెల్స్ గడియారములు గ్యారంటీ రు 5-0-0 ఇచ్చుచుండును. గొలుసుతో రు 2-0-0. ఇది మొరటుపని కుడయోగ్యమైనది. రెండు ప్రక్కలను అడ్డములదు చక్రముల ప్రతిరంధ్రములకు కెంపులు చెక్కియుండును. వేరేవి ఈలాటి గడియారము ఇంకే తెక్కువధరకు వారకగు. దీనికి సమచుకువి ఇంకొకటిలేదు.

ఎ.క. యం. స్వామి అండు కంపెని. 44 తంబులపట్టిపేడి, మద్రాసు.

కావలెను

ఆంధ్రదేశము నందలి ప్రతితాలూకా గ్రామమునంగను ఆంధ్రప్రతిక పక్షమున నిర్మింపబడిన కావశి యున్నారు కావున వారివారి దరఖాస్తులను ఈ నెల 30 వ తేదిలోపుగ పత్రికా కార్యస్థానమునకు పంపవేకుచున్నాము. పత్రికాధికారి

ప్రపంచచరిత్ర.

ఇదివరకు రెండు సంచికలు వెలువడినవి. ఇందన్ని దేశముల చరిత్రయు సంస్కృతియు భాషలో తగిన పలుములతో కథలవలె వ్రాయబడినవి. చందాపద్ధతి సంచక్రమునకు (చందా రు. 600 పుటలు) 6 సంచికలు, చందా రు. 1200 (పోస్టేజీతో సహా) ప్రత్యేక తయారు చేయబడినవి. త్వరముచందా ముందుగ స్వీకరింపబడును. కలమువారు:—గా. నారసింహాచార్యులు, ఎం. వి. చింతామణి, మద్రాసు అని గ్రామము.

యుద్ధ చరిత్రము

సంవత్సరాదినంచిక!

సంవత్సరాదినంచిక!

ఆంధ్రపత్రికయొక్క ఆరవసంవత్సరాదినంచిక సిద్ధమగుచున్నది. ఆసంచికయందు విద్యావంతులైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధ పైన్యసేవ, ప్రాచీనతీధి, దేశ చరిత్ర, నవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హిందూ జాత్యుద్ధరణము, యోగనిద్ర, ధీరాధాన, మహమ్మదు, ఈశ్వరభూమాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్రమహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడుచుండుటయెకాక నిపుడు లోకమునంతయును కలవరపరచుచున్న మహాసంగ్రామచరిత్రము సముత మిగ్రిందివిషయములలో ముద్రింపబడుచున్నది:—

1. జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, రుష్యా, ఇంగ్లాడు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు; 2 యుద్ధమునకు ప్రత్యక్ష కారణములు పరోక్ష కారణములు; 3 యుద్ధవ్యాహములు, వాటిఫలములు; 4 భిన్న రాజ్యముల సైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబలము వాటిపటములు; 5 దుర్గగుల్ఫ నిర్మాణము నాటిపటములు; 6 నానారాజ్యముల సైన్యముల ఫిరంగుల పటములు; 7 రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు; 8 యుద్ధపదేళముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9 యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను బెంపు 400 పటములు దీనియందు బ్రహ్మాంధ్రపక్షి యాంధ్ర ప్రచురణములందపూర్వముగ సూడగలదు. పెద్దయాకృతియందు 300 పుటలకును మించియుండును. రాక్షసనామ సంవత్సర పంచాంగము రంగులపటములు కీర్తిశేషులైన లోకమోక్షస్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి రంగులపటమున్ను చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను,

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	రేట్	0	8	0
అర్ధసంవత్సర	"	0	12	0
ఆంధ్రనామపత్రిక సంవత్సర దినపత్రిక కనూనముల చందాదారులకు	"	1	0	0
ఇతరులకు	"	2	0	0

పోస్టుఖర్చులు వేరుగ నసూలుచేయబడును. యుద్ధచరిత్రసంచికను బడియగోరువా రిప్పటినుండియును (చందాదారులును కానివారును) దరఖాస్తులు బంపుకొనుట యుచితము. అలస్యమైన యాశాభంగము కలుగ నొప్పును. దిన పాఠపత్రిక చందాదారులకు తగినన్ని ప్రతులుమాత్రము ముద్రింపబడుచున్నవి. ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబులపట్టిపేడి, మద్రాసు.

II

సేపియర్ పార్కు } జె. దబ్లియు. మెడలే
మదరాసు 14-4-19 5 } స్వేషలు ఇంజనీయరు.

Wanted.

కావలెను.

రాజమండ్రిలో స్థాపించిన శ్రీహర్షిణి హాస్పటల్ & డిస్పెన్సరీలో తరపున తెలుగుజిల్లాలలో ప్రతి తాలూకాకు యొక్క ట్రావెలింగు ఇన్ స్పెక్టరు నెలకు రు 15, 5, 50 జీతము చొప్పున కావలెను. నెలకు ట్రావెలింగు ఖర్చుము రు 10-20 కూడ ఇవ్వబడును. కావలసినవారు క్రిందిగాని పేర వ్రాసిన దిరభాగ్యులవారు పంపుదురు.

కావలెను.

ఆంధ్రదేశము నందలి ప్రతితాలూకా గ్రామమునందును ఆంధ్రప్రదేశ్ పత్రిక పత్రికమున ఏనెట్లు కావలసి యున్నారో కావున వారివారి దరఖాస్తులను ఈ నెల 31 వ తేదీలోపుగ పత్రికా కార్యస్థానమునకు పంప వేయవలెను.

కత్తికాధికారి.

స్థానిక వార్తలు

- ౨౨-వ తేదీ గురువారము
- అంజుమాను, సాంవత్సరికసభ, లాల్ హోటలు సా. ౫-3౦
- ౨౩-వ తేదీ శుక్రవారము
- చెన్నపురి యన్నదానసమాజము; సాంవత్సరికసభ, పచ్చయప్పహోటలు సా. ౬-౦౦
- ౨౪-వ తేదీ శనివారము
- లా డ్విరు, మూర్ వెలియను రా. ౮-౦౦
- ౨౫-వ తేదీ సోమవారము
- శ్రీ గంధిగాడి తోటవిందు, అడయూరు సా. ౬-౦౦

కాలమానస్థితి. — ౨5 వ తేదీకి స్థితి 92.6 మాత్రము; అధమాస్థితి 78.0 మాత్రము.

దీపములవేళ. — నేడు, రేపు సాయంకాలము 6-15 నిమిషములకు దీపములు వెలిగింపవలయును.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము. — డి.ఎ. హాస్టల్ ప్రైవేట్ పరీక్షలో రాజధానికొకలకు సంబంధించిన ఎస్. గోపాలరావు రెండవరంగుతిలోను ఏ. రాజరావు మూడవరంగుతిలోను కృతార్థులైనారు.

ఆరోగ్యోపన్యాసము. — రేపు గురువారము సాయంకాలము 6-45 గంటలకు వెరంబూరు ఎస్. ఏ. ఏ. నెకండరీస్కూలులో డాక్టరు బొమ్మలకు చావుచు దాక్షర్యము. రామారావుగారు మానవశరీర శాస్త్రమును గూర్చి యుపన్యాసించెదరు.

మరరాసు. — ప్రభుత్వసేనకుల సహకార సంఘము. — కచ్చెడి శనివారము సాయంకాలము 4-45 గంటలకు తిరువళ్ళిక్కిణి క్లబ్ హోటల్లో సాధారణ సభ్యుల సభ సమావేశమగును. రావుబహదూర్ జి. విజయరావు వాచార్యులు ఎమ్. ఏ గారగ్రాసభాధిపత్యము వహించెదరు.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము సింధు కేటు. — ఇ. దబియూ మిడిల్టన్ గారు తమ మొదటవడికి రాజీనామా యిచ్చుటచేత, మరియొక మొదట నెన్నకొనటకు వెంటనే యేర్పాట్లుజరచునని ప్రకటించబడినది. ఈనెల 28 వ తేదీ కు కనాగములోపల నామినేషనులు నిజస్థాయిన చేరవలెను. సిండికేటువారు బారిష్టరు ఎన్. జే. ఏలర్, ఎమ్. ఏ. గారిని నామినేటు (నియామకము) చేసినారు.

చెన్నరాష్ట్ర మహమ్మదీయ సమాజము. — కడచిన సోమవారము గౌ. షిఫాల్ మక్కజులపల్లిక సాహెబుగారి యగ్రాసభాధిపత్యముక్రింద జరిగిన కవున్సిలుసభలో, ఇప్పటి రాజప్రతినిధిగారు ప్రభుత్వ సందర్శకులనుబట్టి యధానంతర మధిమపక్ష మొకసంవత్సరమైనను నియోజ్వలమునందుకుట యావశ్యమని తీర్మానింపబడినది; యునైటెడ్ సోషలిస్ట్ ఎగ్జిక్యూటివ్ కవున్సిలువిషయమై లాన్సెన్సభవారు చేసిన కార్యము కోచనయమగూడ తీర్మానింపబడినది.

లోకమాన్యగంధి-దేశభావము.

నేటి ప్రాతఃకాలమున లోకమాన్యులు గంధిగారు మా ప్రతినిధికి దర్శనమిచ్చి దేశభావమును సంబంధించిన ఈ క్రింది సంభాషణను జరిపిరి.

ప్ర. తమ యువధనమున దక్షిణాఫ్రికాలో హైందవ దేశభావల నాడు స్వబాతులతోను సంబంధము కలిగియుంటిరా? అందు దక్షిణాఫ్రికాలోని నరనలు, తెలుగులు, కన్నదులు, మళయాళులు నుండిరా?

ఉ. నాతో నెల్లభావలవారు నుండిరి. అందులో ప్రావిడభావలు మాట్లాడువారును గలరు.

ప్ర. హైందవభూమి కంటికిని నేకభావ సాధ్యమని మీరతలంతురా? అది యేభావము మీయభిప్రాయము?

ఉ. ఒక్కభావతప్పక సాధ్యముకాగలదు. అది హిందీ భావయని నామతిను.

ప్ర. దక్షిణాఫ్రికాలో హిందీభావము చక్కగ నేర్చుకొనగలరా? అందులో నెవ్వరు త్వరగా నేర్చుకొన గలుగుచున్నారు?

ఉ. అశ్శతముగా నేర్చుకొనెదరు. నేను కన్నదులు మళయాళులవంటి విద్యుగ గమనింపలేదు గాని అరబు తెలుగులలో హిందీ నేర్చుకొను సామర్థ్యమునందు తారతమ్య మెంచుటవలెను. మాట్లాడు ఆశ్రయముగల గోవిందస్వామిగారి భార్య యాంధ్రస్త్రీ. ఆమె యంతభావలను నేర్చుటయందు ఆసమాన ప్రతిభను కనుపరచినది తెలుగు, అరబు, హిందీ, ఇంగ్లీషు, జాతభావల నామె యవలగ-మోట్లాడగలదు. ఆమె పుత్రకలకును తెలుగు, అరబు, జాత, హిందీభావ లల వడినవి.

ప్ర. మీరిచ్చిన యుద్ధాహారణను విశేషభావము కావచ్చునా?

ఉ. కాదు. భావలు మనవారికి సామాన్యముగా పట్టుపడగలవు. నేను చూసిన దృష్టాంతమువంటి దృష్టాంతము లనేకములు చూపవచ్చును. నాటిట్లు సాధారణ గతులలో కలసి మెలసి యుండుటచేత నెన్నియో భావలను నేర్చుకొనిరి.

ప్ర. ఆఫలము పరిశీలనలవలన దాగలిగినది, అట్టి పరిశీలనలెట్లవల నందవునా?

ఉ. బాలరవిద్యాపద్ధతులలో నట్టి పరిశీలనలెందుట నాయాశమును.

ప్ర. దక్షిణాఫ్రికాలో యగు నిచ్చట హిందీభావయే లేదే. ఇప్పటికిదేశముంతటను ఆంగ్లభావ ప్రాచుర్యమున్నదే. హిందీ కంటె ఆంగ్లభావయే సామాన్యభావగా నుంకింప నాలదా?

ఉ. ఇప్పటికిని నట్టిమాడ ఇంగ్లీషుకే ప్రాబల్యముండుటనిజము మనము దేశభావలను నలక్ష్యముచేసి దురగస్థులు వెట్టిసంతకాలమును నీప్రాబల్యము హెచ్చించినది. ఈస్థితిగొరవకముకాదు ఉండవలసిదికాదు. పరజాతిపభుత్వమును మనముగహితము. కాని మనలోపములను మనము సహించుట తప్పదు. ముఖ్యపభుత్వమున ఆజాతిగౌరవ సంగీరించితి మేయనుట ఇప్పుడింగ్లీషు సంగీకరించుటకు కారణముకానాలదు. ఇదియెట్లుగానా అది యను నట్లులోపమే. దేశభావలను నేర్చుకొనుట విద్యావంతులవిధి. నేనరము నేర్చిని తెలుగు నేర్చిని మీ ఆరమునను తెలుగునను ఉత్తరప్రభుత్వములు జరుపగలవాడను. మీరును హిందీనేర్చుకొని నాతో హిందీలోనే వ్యవహరింతులని సంతసించెదరు. ఇట్లు మనము దేశభావల సభివృద్ధిపరచుటలో నొకవేళ అరవమే దేశమున కంటికిని ననకూలించుభావయొక కానిండు. నాకేమియు సభ్యంకరములేదు.

ప్ర. ఆయన నిష్ఠి భావలు నేర్చుకొనట అందరకును సాధ్యమా?

ఉ. సాధ్యముకావచ్చు? విద్యావంతులగు హైందవులు ఒక్క భావగాక నెక్కుభావల నాడవలసియున్నారు. సామాన్యజనులు ఆయాదేశభావతప్పదు. ఇప్పటి ఆంగ్లప్రతికాపరవాభ్యాసముగూడ సవ్యభ్యుత్థము కావలసియున్నది.

ప్ర. నెక్కుభావ లెట్లుబుగందు? మాము నూచించెదరా?

ఉ. దానికి ఇప్పటి విద్యావిధానము తగియుండలేదు. పదిసంవత్సరములలో బాలునకు మాతృభావము, సంస్కృతమును, హిందీయు నొక్కప్రావిడభావయును నింగ్లీషును నన్నియు నేర్పవచ్చును.

ప్ర. ఇన్ని భావలను ప్రకృతిశాస్త్రములును చరిత్రాధికములును బాలరకు భారములుకావా?

ఉ. అన్ని విషయములును మాతృభావ గుంజ నేర్పవలెను భావలవలెను అట్టి ప్రాధికము లిమిడియుండగలవు ప్రకృతిశాస్త్రములు ఆలంకరింప నగలవలెను. ఇట్లు చేసినయెడల లెక్కనభావ లలనదుట యొక కష్టముగాదు. ఆభావలలో పూర్వపాండిత్య మగును గాని ఉదాహరణగా మాన్యభావ దీనికొంటిమేని అందులో ఆంగ్లలతో మనము సాధారణముగా వ్యవహరింపు సంతమాత్రము భావముకలిగినచాలును. అప్పటి మన విద్యావంతుడు ఇప్పుడు కల్పకరులు మున్నగువారు నేర్చుకొని మాటలాడు దేశభావల కంటె నెక్కువ భాగమునే ఇంగ్లీషున వ్యవహరింపగలడు. అతియేదానిన.

ప్ర. సరియేకాని మరేవొక ప్రకృతిశాస్త్ర విజ్ఞాన మంతయు సామ్యభావములనండి ఇంగ్లీషుములముగానే కదా వచ్చుచున్నది. మనవారి కాంగ్లభావము తగినంత లేనచో అజ్ఞానమును మును సంపాదించుటెట్లు?

ఉ. అందుకు ప్రత్యేకాధికారు లేర్పడుదురు. వారు అజ్ఞానమునంతయు గడించి దేశభావలలో ప్రవరింతురు. ఆ ప్రయత్నములే మన వాచ్చును. ఈ పద్ధతి కొనసాగెనేని ఇప్పటి వృధాసమ్యముండవు. దీని నేను కార్యక్రమమున నుంచవలెనను.

ప్ర. ఏకలిపినిగరించి కామేమి యభిప్రాయపడెదరు. అది సాధ్యమగునా?

ఉ. అన్నిలిపులను నభ్యసించక యేకలిపి ప్రకరింప నీలులేదు. ఏకలిపిరొమ్మను, రాకపోవచ్చును. సాధారణప్రజలకును లిపి తమకు మాతృభావను నిల్పుకొనకమాన్యులైన బలవరులు యుత్తము. ఈ భుద్ధ్యము మూడువిధములుగా క్రమోదాయకము. ఇది మతోద్ధృష్టము, బాలియోద్ధృష్టము, వ్యవస్థాద్ధృష్టము.

ప్ర. ప్రత్యేకాధికారులు ప్రకృతిశాస్త్రాధిక విజ్ఞానమును దేశభావలలోనికే లేవలయునంటిరా? సాంకేతికపదములు సృష్టింపబడవలెనా? ఆంగ్లమునుండి కైకొనబడవలెనా? మీ యభిప్రాయమేమి?

ఉ. అది ఆయా నిష్టల కక్తి సామర్థ్యములనుబట్టి యుండగలదు. సృష్టింపవలసిన యనసరముగలదు. ఆంగ్లము నుండి తీరికొనవలసిన యనసరముగలదు. ఇందులో ఇష్టాప్రముల ననుసరింపరాదు. ప్రాణనాయు వరులుకు ఆస్పదిననుట మంజనముకాదు. ఇది మొదటిపక్షము. రెండవపక్షముగ నొక దృష్టాంతము నిచ్చెద. దక్షిణాఫ్రికాకు వలసపోవువారికి ఇండెక్సరు పద్ధతియు నిర్బంధ పద్ధతిగలదు. దానికిగాను అగ్రిమెంటును పుత్రమువ్రాసి ఇప్పుట వారికివిధి. ఇండెక్సరు అధికారులు ఎప్పుడడిగినను అగ్రిమెంటు నడుగుచుండురు. అందుచేత నట్టిపద్ధతి క్రిందనున్నవాడు అని నూచించుటకు 'గిర్మిటియా' యి చెప్పకొనుచుండురు ఈపదమును త్రిశిక్షేనే నేర్చుకొనియునర్చుటగలదు. ఇదేవిధముగా మా ప్రాంతముల స్త్రీమరు'ను అగ్గోట్ట'ందురు. 'ఆగ్' అనగా 'అగ్రి' 'బోల్' ఆంగ్లపదము. ఈ సమాసము నుపయోగించు కొనుటయు కర్తవ్యమే మొత్తముమీద ననసరమగు నిష్టాప్రములను చేయక లక్షుపద్ధతియున్న నవలంబించుచు లేచోట విదేశపదమునే వాడుచుండుట లాభకరము.

అక్కడికే కేకయ్యెనందున మా ప్రతినిధి గంధి గారికి వంద నములర్పించి నేటికి సంభాషణ ముగించువాడయ్యెను.

కావలెను

నమ్మకమైనట్టియు క్రొత్తవారులతో కూడినట్టియు వ్యాపారమును కొనసాగించుటకు ప్రధాన ఏకెంటును, జిల్లా ఏకెంటును, డివిజను ఏకెంటును కావలెను. వారికి నెలకు రూ 20 లు మొదలు రూ. 50 లు వరకును జీతములు ఇవ్వబడును. వైగా అలనెన్నులకూడా యియ్యబడును పనిచేయు సమర్థతత్వగర్వనము కలిగినట్లు సర్టిఫికేటు లుండవలెను. కొద్దిమందిమాత్రమే కావలెను. ఇవ్వు మున్నవారు వెంటనే ఈదిగున చిరుసామాను వ్రాయవలెను.

ఎ. యస్. రంగను,

ఇండియా ప్రావిడెంటు కంపెనీ,

81-ఏ. తేరువీధి, తిరువళ్ళిక్కిణి, చెన్నపట్టణము.

అడ్మిరల్ సర్ జాన్ జెల్లికో.

అడ్మిరల్ సర్ జాన్ జెల్లికో

“ఈ సందర్భాన్ని తియ్యదు బ్రిటిష్ దేశముయొక్క యా, సామ్రాజ్యముయొక్క యు సంతోషము శక్తిని ప్రకటించి యీ యాజమాన్యమున నున్న నాకాపాళిక పూర్వగౌరవము నందరింప జేపుమనవి మీదను మీ నాయకత్వముందలి సన్మతానైవి కాధి కారణమున నావికాసమయము ప్రకటించుచున్నాను” అని ఆంగ్లాకాపాళిక సేనాధిపతియగు సర్ జాన్ జెల్లికోగారికి యుద్ధము ప్రారంభమైన పిదప శ్రీ బార్నిస్టర్స్ ఛాంబర్స్ సందేశమును బంపెను సర్వసాకాధికత్యమునకు నియమితులై ఉత్తర సమాద్రమున సర్వాధికార మొనగలదినపుడు ఎవరి పోటీమనుష్యుడు? ఆశ్చర్యముల ప్రకాశమేమి? ఆయనకు దన మేమి? అని లోబుట్ట ప్రశ్నింపసాగిరి.

జెల్లికోగారి వయస్సు పురు 55 సంవత్సరములకు గొంచెము తక్కువ. ఈయన నాకాపాళిక ప్రవేశించినప్పటికి 18 సంవత్సరములైన నిండుగలేవు. ఈ జిప్సడందయాశ్ర సమయమునందలి మొట్టమొదట బ్రాహ్మణికిచ్చి అప్పటినుండియు ప్రాణాపాయ కరమగు అనేక సాహసకృత్యములను అనలీలగ నెరవేర్చుచుండెను. కాని 1886 సంవత్సరమున గాని జెల్లికో యొక్క అసలుకీర్తియు ప్రార్థనయు లోకమునకు వెల్లడియై నవికావు. అప్పుడేయన “మహార్యు” అనునోడలో పనిచేయుచుండెను. ఇట్లుండగా డిప్యూటీ కమాండర్ ఇన్ చీఫ్ డివిజన్ స్ట్రీటు కౌంట్రీలోని మునిసిపాలిటీని తియ్యగండెను. సమాద్రము యొక్క అల్లకల్లోలమునకు ముగిలేదు. తరంగములు వ్రేలితేరుచు భయమగు భయమును కలిగించుచుండెను కళానులందఱు సముద్రముపాలగు స్థితియందుండిరి. ఇట్టి యాపత్సమయమున నేను పోయెదననిచెప్పి కొంతమంది మనుష్యులను తీసికొని జెల్లికో పయనమైపోయెను. కాని ఆయోడను చేర్చుట యెవరి తరము? తుపానుల పదననదుటకే నీలులేకుండెను. అతరంగముల వడికి జెల్లికోగారి పడన నిలువలేక తిలకింపలాయెను. కళానులందఱు నడుములకు తెప్పలు తగిలించు కొనుటచే నీటి పాలుగాక ఒడ్డునకు గొట్టుకొనిపోయిరి. ఇందునకై జెల్లికోగారికి వెండిపతక మియ్యబడినది. అని తిరిగి పోయిన వ్యవహారమును చిత్రముగనే యున్నది. 1880 సంవత్సరము చివరభాగమునను, 1890 ప్రారంభమునను జెల్లికోగారు సేనల్ అడ్మిరల్స్ కైరక్తు గారికి సహాయోద్యోగియులుగ నుండిరి. 1891 సంవత్సరమున మద్యపరా సముద్రమునందలి విక్టోరియా మోడయొక్క కమాండరుగ నియమింపబడి, బ్రిటానిషగర్ నిని మునిసిపాలిటీయందే యుండిరి. అప్పుడు నాకాపాళిక సముద్రమునందును, ఏదియో పారబాటున కాంక్షగడవున నాన వచ్చి విక్టోరియా గొట్టుకొనెను. జెల్లికోగారి యాశోగ్యమైన నపుడు సరిగాలేదు. మల్తా జ్వరమువచ్చి మంద మెక్కిరి. అట్టిస్థితిలో నీ ఆపదసంభవించెను. ఇదివఱకెట్టి దెబ్బ

తెచ్చి జెల్లికో తినియుండలేదు? వెంటనే యాయన ఉలికిపడి తన గదినుండి టాపుమీదకు బోయెను. అక్కడ నెరలో యున్నతన ఉద్యోగములు తమ సామాను తెచ్చుకొనుటకై లోపలికిపోక యత్నించుచుండిరి. జెల్లికో అందలి యుపద్రవమును గ్రహించి మీరునాతోరండు. లోపలికి బోవుట అపాయకరము అనిచెప్పి వారిని నివాహించెను. వీరందఱు వచ్చిలో లేచి విక్టోరియా నావ వ్రువ ముగ నారంభించెను. వీరు నావ్రువ నీటినుందు నుమికిరి. కాని యిందొకనికి దెబ్బతగిలి చనిపోయెను. రెండవారికిని గాఢమగు దెబ్బలు తగిలినవి గాని తరువాత జెల్లికోగారితోగూడ బయటకు దీరుబడిరి. ఈసమయమున మొత్తమున 21 మంది ఉద్యోగములును 350 మంది మనుష్యులు చనిపోయిరి. విక్టోరియా నావతోగూడ జెల్లికోగారి నావికాభివృద్ధి పతకముకూడ సమగ్రము తొలయెను. అని తిరిగి దొరకత్తెను పతకము పొందునదయ్యెను. మఱి యొక డాక్టర్ నిష్పాపుడయ్యెను. జెల్లికోగారు నావికాభివృద్ధి వాల్ (నావికానిగారి అందువకగు ఖర్చు విచ్చినచో పంపె దనువిషయ ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి!

1891 సంవత్సరమున జనవరిలో కెప్టానుగను, అదేసంవత్సరము డిసెంబరులో చీఫ్ అడ్మిరల్ సేనానిగనున్న సర్ యెడ్వర్డు సేమూరిగారియొక్క స్థానం కెప్టానుగను నియమింపబడిరి సర్ యెడ్వర్డు సేమూరిగారుపుడు పీకింగురాయబారి కార్యనిర్వహణను వారిని గొనివచ్చుటకై యాజ్ఞాపింపబడిరి. అవి బాక్సులు తిరుగబాలు చేసి విదేశీయులకు వధించుచుండిన రోజులు. జెల్లికోగారు టీక్స్టిక్ పట్టణమున రక్షించుటకై నియంత్రణ కాబడిరి. పీకింగురాయబారి చీఫ్ అడ్మిరల్ స్థానమునకు ముట్టడించిరి. ఈ సందర్భమున జరిగిన పోరులో జెల్లికోగారి గుండెలకు వైగా ఒకగుండు తగిలినది. వీరు 1907 సంవత్సరమున రియరు అడ్మిరల్ గను అమలుపటి యేడు నావికా దళముయొక్క మూడవ ప్రభువుగను, 1912 సం. క రెండవ ప్రభువుగను ఏర్పాటు చేయబడిరి.

జెల్లికోగారి పుడు ఆంగ్లా రాజ్యమునందలి మహాన్నతో ద్యోగములలో నొకటినిర్వహించుచున్న నవీరుంతటి నిగర్వలును పిల్లలయందు దయగలవారను మనము సాధారణముగా చూడజాలము. యాదృష్టవశాత్తూ ఒక గ్రుడ్డిపిల్ల వెదకుచుట్టుకొను ఊహపట్టి అల్లి ఒకలేఖతోగూడ సర్ జాన్ జెల్లికోగారి పేరబంపినది. ఆయన యెంత కనికరమగు జాబు (నా నో) చూడుడు.

క్రియమైన క్యాప్టెన్!

అడ్మిరల్ సర్ జాన్ జెల్లికోగారు నీ యుత్తరమునకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుటకై నన్నాజ్ఞాపించినారు. నీవు వారిపేర బంపిన ఊహపట్టి వారెంతయు గృతజ్ఞులు. నీవు కన్నులులేని పిల్లవైనను పట్టి నింత చక్కగా అర్థమందునకై జెల్లికోగారితో సంతోషించినారు. వారి నిమిత్తమై నీవంత కష్టపడి

నందునకై నిన్నుకొనియాడు చున్నారు. నీపట్టికనుట లోడనే వారు మెదడు చుట్టుకొని “చలివేసినపుడు నున ముద్దుల కేత లీక పంపిన పట్టి వేసికొనెదను” అనిచెప్పె వారు.

క్యాప్టెన్ కీ యుత్తరము అధికారందమున కలుగజేసి యుండుననుటకు సందియములేదు. కండ్లులేకపోయినను, జెల్లికోగారియెడ తనభక్తి నీవిధముగా ప్రకటించుటయందును, దీనిని జెల్లికోగారు మెచ్చుకొని అంతచక్కని ప్రత్యుత్తరము పంపుటయందును నొకవిధమగు కరుణారసములేక పోలేరు. ఇక జెల్లికోగారి నిగర్వమున కీక్రింది కథయే నిదర్శనము.

జెల్లికోగారి నావవైకుండు మనుష్యులందఱు నొక రాత్రిపూట వికారవెల్లిరి. అప్పుడంతయు అంధకారము, చలి విశేషముగ నుండెను. అట్టి రాత్రిలందు పనిచేయు వారికి కాఫీ యిచ్చెదరు. ఈ కాఫీని నానియ “ఓ” యని చెప్పెదరు. అంతట నారాత్రి కీ పిల్లవాడు కాఫీని తీసికొని నాన టాపువైన బోవుచుండగా నొక కావలి మనుష్యుడు మాత్రము కనుపడెను. తక్కిన వారెవరు కనుపడరైరి. అక్కడనుండి మఱికొంతమందగువారీగా ఆ చీకటిలో ఒక మనుష్యుని ఆకారమునుచూచి కీకాళయనా అనిప్రశ్నించెను.

చీకటిలోని మనుష్యుడు:— ఎవరనివు?

పిల్లవాడను

నా కేసుయు అక్కరలేదు. నీ పిల్లవానికి కోపమువచ్చి “అట్లులే పో నీకర్మము” అని చెప్పెను వెదలిపోయెను. పాప మిట్లవాడు తాను మాటలాడుచుండినది సర్వ నాకాద భాధపతి యనియెరుగడు!

వ్యాపారవిషయములు

కడచిన నలుబది మొదలనుండియు చీవాట జర్మనీ నుండి నీలిమందు ఎగుమతి చేయుబడుచుండెను. 1913 వ సం॥ 42,610,000 పౌనుల నీలిమందు పంపబడినది 1914 సంవత్సరపు మొదటి అణునెలలలోను మొగసుపా నగరమునకు 2,26,77,597 పౌనులమందు పోయినది. ఇప్పుట నీవాపారముచేయు మార్పులు ఏమగులవు. వీనిలోనొక్కటి ఆమెరికను లది. అణుజ్యులవి. అందువలన నీవాపారముతయముఖ్యముగ జర్మనుల యధీనమందేయున్నది. వీరి యెట్లుంటే దేశము నందు సంచారము చేయుచు వర్తమాన ప్రపంచమునకావలయునో ఆప్రకారము తయారుచేసి సరకుపంపుచుండెదరు. మొగసుపా నీలిమందు చాలనియన చేయుబడినదయ్యె యుద్ధమువలన దీనికేమయు నాటంకము కలుగ దనియు, చెప్పుచున్నాము.

1913 సం॥ వ మనదేశమునందుఉత్పత్తియైనట్టియ వాడ బడినట్టియు రాక్షసిబొగ్గుయొక్క లెక్కలు ప్రచురింపబడినవి. నరదలవలన నీవరిశ్రమకీ సంవత్సరముకొంత భంగముకలిగినది మఱికొన్ని చోట్లగనులలో అగ్నిఉత్పదములు సంభవించినవి రయిలుబండ్లపప్పులు కూలింకూడ సగ దొరకలేదు. ఇన్ని యాటంకములు కలిగినను, 1,62,08,000 టన్నులబొగ్గు ఉత్పత్తియైనది. దీనికి పనివాండ్రు తమసొంతపనులకై వాడుకొనిన 8,24,000 టన్నులతోకలసి 1,65,82,000 టన్నులగుచున్నది. గనులయొద్ద టన్ను రు.8-10 ల చొప్పున విక్రయింపబడును. ఈప్రకారము 570 లక్షల రూపాయలసరకు మనదేశమున ఉత్పత్తియైనది.

అగ్నికాదేశమునందలి యడవులలో మైనముచిక్షేపముగఉత్పత్తియగుచున్నది. కొంతకాలము క్రిందట నిచ్చట సరకు బహు స్వల్పముగ నుండినదిగాని ఇప్పుడు వేలకొలది టన్నుల కఱకు మొచ్చినది. ఒక అంగోలాలో అణు ఏడువందల టన్నుల మైనము తీయుచున్నాడు. మొత్తమున 1911 సం॥ లో జర్మనీ వారిక్రిందగొత్తూర్పు అగ్నికాయందున్న దేశములనుండి 6 లక్షల రూపాయల విలువగల మైనము ఎగుమతిచేసిరి. ఈయడవి మైనమును శుద్ధచేసిన తరువాత బహుప్రశస్త మైనదిగ నుండుచున్నది.

లోకమునందెల్లరిపుడు పదికొట్లగుర్రములున్నవి. వీరిలో రెండున్నరకొట్లు రువ్యామందును, రెండుకొట్లు 41 లక్షలు అమెరికాయందునుఉన్నవి. కడచినసంవత్సరము సెప్టెంబరు మొదలు డిసెంబరు అఖరు వరకు అమెరికా నుండి 75,000 గుర్రములు యెగుమతి కాబడినవి. యుద్ధము ప్రారంభమైన తరువాత అమెరికానుండి యెగుమతి మొచ్చినది. ఇందువలన గుర్రములు దేశమునలేకుండ బోవునని అమెరికనులు జడిసిరి. కాని శ్రేష్టముగు జంతువులన్నియు దేశముందే యున్నవని దొంతసము వారికి తెలిసినది. సామాన్యపు గుర్ర మొక్కొక్కదానికి 1500 రూపాయలు పుచ్చుకొనుచున్నారట.

జాబులు

I
తెనాలి.

అయ్యో,

ఎండలు అతిక్రమముగాయ్యుచి. రాక్షసలయందు నలి మందుయొక్క తగ్గలేదు. మాతాల్లాకా జమాబండి ప్రారంభమయినది. కరణములు యావంతిండి యిచ్చటనే మకాయచేసి యున్నారు. మాతాల్లాకా రిసర్వేచేయుటకు పాల్పెచ్చినది. సర్వేయర్లకు పనిచేయుటకు పాతకాలమున్నా ఏర్పరిచివారు. మాగ్రామమందుకు హైస్కూలులో సంవత్సరాంతపు పరీక్షలు చేసుకొనినది. పరీక్ష కాగితములను తెనాలిలోనే అచ్చునొత్తించుటచే ముద్రాక్షరకాల వత్తుకొనుటగామాగ్రామజిల్లాలు తిరుగుటన్నటితోముగిసిచి వాల్లర ఫారంపరీక్ష కాగితములు మాత్రము వల్లడి అయినవియుతిరుగ పరీక్షచేయుటకు తమ మనియ వుపాద్యాయసంఘమే ఆలోచించుచున్నాడు.

పిల్లలమర్రి రామకృష్ణయ్య.

II

శాసనవిర్యా సభలయెన్నికలు.

అయ్యో,

ఇటీవల నోకజమిందారులవారు, తమ మిత్రులకరణాసన నిర్మాణసభకు రావట్లేంది యున్నారనియు, వారికి మియెక్కువోటు ఇయ్యవలయుననియు, మరియొక జమిందారులవారికి వ్రాసినట్లును, అందులవారు ఎన్నికకాలములో, వీరికి సామర్థ్యముకలవారు మరియొకరును శాసనసభకు నావలయునని యుద్దేశ్యమును తెలియపరచవంతట, వీరి తిరునోటు ఇచ్చెదమని వ్రాసినట్లు విని మిక్కిలి సంతసించుచున్నాను. మనజమిందారులలో నిట్లు యుక్తముక్త విచక్షణ చేయువారుండగా నెల మనహిందూదేశము అభివృద్ధికి రాకయుండును? ఇక మొదట శాసనవిర్యా సభలకు మనప్రతినిధులను ఏర్పరచు విషయములో నోటుఇచ్చుటకు అర్హతకలవారందరు వైన కనపరచుడిక ప్రత్యుత్తరమును చక్కగా గమనించెదని కోరెదను.

ఒక స్నేహితుడు.

III

24 న గుంటూరుసభ విశేషాంశములు

అయ్యో,

1. 5 వ తారీఖు ఉదయము 7 గంటలకు నియమింపబడినసభ, మధ్యాహ్నము మొకగంటకు సమావేశమగుట.
2. ఆంధ్రవిద్యమమునకు నాధాపూర్వక దనకానబడుచున్న (కొందరిచే) ఆగ్రాసనాధిపతియగు, శ్రీ శంకటప్పయ్యపంతులుగారి ప్రారంభోపన్యాసములో రాష్ట్రవిషయము లేఖండుట.
3. నగసారావుపేట ప్రతినిధులు ముదుపులు చెల్లించి నమకొందరికి టిక్కెట్లనియ్యుటందుట.
4. ఆంధ్రవిద్య లక్షణక మండిక అత్యవసరమై, చచ్చిన యాంశమగు మ్యూనిసిపాలిటీ శిక్షాసమయ అధిగోవిదిగో అంచినరకు నెట్టి గానిని 10 నిమిషములలో ముగించునెందుట.
5. సంఘసంస్కరణ సభాదినముగు 5 వ తారీఖు సాయంకాలము 5 గంటలవఱకు మండలసభనే జలుపుట.
6. మ్యూనిసిపాలిటీ విషయమై సభాధ్యక్షులకు రైరాలకును, జమిందారుగారి సోదరులకు రైరాలకును జరిగిన శీర్షాంశములను పునః సమావేశమున స్థాయిసారమువినబడుచున్నది (సభాధ్యక్షునిదితప్పు) క్రండికింపుట. జమిందారు వగయిరాలు రారని తెలిసి టిలువాత మఱు వానిని నైకక్కించుట.
7. విశుద్రాచేసికొనబడిన మ్యూనిసిపాలిటీ శిక్షాసమయ మఱు ఉపపాదించబడి ఎట్లనోమగింపబడుట.

మోక్షనాథం వేణుగోలరావు, బంగోలు.

IV

ఆంధ్రవిద్యా మహాసభ.

అయ్యో,

11 వేదిక ప్రతిలో ప్రయోగించబడిన "చిం. శ. ది". గారిలేఖ చాలసంతోషమును కలిగించినది. వారిమాటలు చాల సమంజసముగానున్నది. విశాఖపట్టణ విద్యార్థుల మాత్రమని

మనమే యారంభింపవచ్చును. ప్రతికాధిపతిగాను మాత్రము చాల వాగుగా సలహానిచ్చియున్నాడు. ఏకాగ్రమునై నవేయుమని చెప్పవచ్చుటి శ్రేయము చేతునని చెప్పవచ్చు. మండకపావుట సహజమేకగా. అయిన నై మా మాత్రసోదరుడు నుడివి ప్రకారము ప్రతినిధుల నెన్నుకొనువిషయములో మాగుంటూరు జిల్లా విద్యార్థులతరపున నోకమాటచెప్పఁ బూనినాడ.

మాజిల్లాకంత్కు గుంటూరుకమాత్రమే కళాశాల యున్నదిగాన నచ్చటినుండి యొకగో యిద్దగో ప్రతినిధు లెన్నుకొనబడవలెను. ఇదిగాక వంగవోలనందు "గోపాలకృష్ణ భాండాగారము" కలదుగదా. ఆభాండాగారము తరఫున ప్రతినిధి యొకడు రాజమహేంద్రవరమునకు భాండాగార ప్రతినిధుల సభ కేకవలసియున్నది. నైభాండాగార విద్యార్థులకును చాలమంది విద్యార్థులేయగుటచే భాండాగారసభ కేగు ప్రతినిధియే విద్యార్థి మహాసభకుఁగూడఁ జోయిరావచ్చును. అట్లుచేసినచో ధ్యాయప్రయాసలు కూడతగ్గును. తక్కిన పట్టణములనుండి యిద్దయెన్నుకొనబడి పంపబడవలయును. ఈకార్యములన్నియు నోకవారములేక పడినములలో నిర్వహింపబడి ప్రతినిధు లెల్లర పేరులను బ్రతికాముఖమున చేలిపినచో నెందఱు నచ్చునదియు నెట్టిప్రయత్నముల జేయవలసినదియు మనకు వాగుగ చెలికగలదు. విశాఖపట్టణ విద్యార్థులకలె గాక మాయాంధ్రవిద్యార్థులెల్లరు క్రియాశీలగల వారగుదురు గాకయుని ప్రార్థించుచున్నాడను.

ఒక యాంధ్రవిద్యార్థి.

V

శ్రీ రామజయంత్యుత్సవము-ఆంధ్రవాతీయకళాశాల

అయ్యో,

మావిద్యాలయమున శ్రీరామనవమి దినమున శ్రీరామజయంత్యుత్సవము జరుపబడెను. ఆనందకృష్ణమున మ. రా. శ్రీ. శేషూరి వేంకటసుబ్బారావు గారధ్యక్షతవహించిరి. మాయాపాధ్యాయులు మ. రా. రా. శ్రీ. ము. సీ. ఆంజనేయులు వారు శ్రీరామచరిత్రను సంగ్రహముగా వాచుచును, శ్రీరామునకును, దశరథముచో రాజువారికిని జరిగిన వాదానువాదవిషయమును విపులముగానుడిచిరి. మరియు నీసందర్భమున మాయావాదానువాదసంఘ వార్షికోత్సవము గావించుటయు క్రిమిని యాదాపూర్ణములతో నెలవిచ్చిరి. ఆనంతరమధ్యక్షులచే మాయాసంఘకార్యదర్శి పిలువబడి "కార్యనిజేదనము" చేసెరి. ప్రహేదనాటకమున నోకరంగము బాబురచే నద్యుత్తముగా ప్రదర్శింపబడెను. తరువాత సభాధ్యక్షులు మాసంఘమునుగూర్చియు, ఈ సభలనుగూర్చియు భాషించుచు, శ్రీరామబాల్యమున బాలురాదర్శముగా తీసికొనవలెనని నడిచిరి. మరియు శ్రీరాముని యాత్మకుపోల్చి, రాజవాసుని, దశేంద్రియములకు పోల్చి వేదాంతార్థమును బోధించిరి మరియు శ్రీరాముడు హిందూపురాణములలో నగ్రగణ్యుడనియు, ఆయనతరపునను ప్రతిమానవుడును తనచే నిత్యమందు ఆదర్శముగా నుంచుకొనవలయుననియు నెలవిచ్చినారు. ఆనంతరము మాయాసంఘాధ్యక్షులును, ఉపాధ్యాయులునగు మ. రా. రా. శ్రీ. మల్లాది సీతారామాంజనేయులుగారు ఆగ్రాసనాధిపతిగారికిని, కర్ణులకును కృత్రిజ్ఞతాపూర్వక వందనములొందిరి. తరువాత శ్రేష్ఠకులకును, బాబురకుననియు, తయారుచేసిన ప్రసాదమును విరివిగా పంచివెట్టిరి. నందేమాతరధ్వజము మిన్నుముట్ట, శక్తియుతులగు వాప్రేక్షకులు సమచిత్తముగా వీక్షించిరి. ఇట్టి జాతీయోత్సవములు, ప్రతిగ్రామమునందును, ప్రతిపట్టణమునందును, వేయేల ప్రతిగ్రామమునందును జరుపఁబడెడియనోదరులను ప్రార్థించుచున్నాను.

విద్యార్థి.

VI

కృష్ణదేవరాయల ఆంధ్రభాషా నిలయము

అయ్యో,

విఖ్యాతాంధ్రనాయకులును, ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్పూర్వదరులలో నోకరునగు మ-రా-శ్రీ నెమలి పట్టాభిరామరావు పంతులుగారు ౧౮ వ మార్చి బుధవారమునాడు సాయంత్రము ౬ గంటలవఱ భాషానిలయమునకు దయచేసిరి. పంతులవారిని దర్శించుటకు భాషానిలయ సభ్యులలో ననేకులు అంతఃముంసే నిలయమందిరమునకు వచ్చియుండిరి. మానిలయ పోషకులగు విఖ్యాతోదార నిర్రతులును మునగాల జమిందారులునును శ్రీరాజా నాయని వేంకటరంగారావు బహదూరుగారు హైదరాబాదునుండిను సందర్శించినందున వారును దయచేసియుండిరి. శ్రీపట్టాభిరామరావు పంతులుగారు ప్రధాన

మున సంస్కృతాంధ్రగ్రంథనిలయము నవలొంది పిమ్మట నిలయమందిరమును సుఖాసీనులైరి. కొంతసేపటికతమ భాషా నిలయమునకు గ్రంథముల సంఖ్యనుగూర్చియు ఆవాసకృత్యములను గూర్చియు ముచ్చటించి పిదప నిజాముకాలేజియం దాంధ్రపండితులగు బ్ర|| శ్రీ|| రామసోమ వేంకటాచార్య సోమయాజులుగారు సాధారణముగా వాంఛితానువిద్యమునను ముఖ్యముగా మాభాషానిలయ విషయమునను సరసముగ నుపన్యసించిరి. తమపరి, మాపట్టణపు ఉన్నత పాఠశాలలో సుపాధ్యాయులుగాను మొదటినుండి మా నిలయమునందభిమానముగలవారుగా మన్న బ్ర|| శ్రీ|| వైలరవపు నృసింహరాస్త్రిగారు కవిశేఖరులు గద్య పర్యాత్మకముగ బ్రసంగించిరి. ఆలుపిమ్మట మ-రా-శ్రీ గుంటూరి సత్యనారాయణగారు (ఇచ్చటి అడిల్ ఆఫీసునందలి యొక యువ్వగి) శ్రీపట్టాభిరామరావుగారి నభినందించుచు, కొన్ని పద్యములు ఆశువుగఁజెప్పిరి. తరువాత భాషానిలయపు ఉపాధ్యక్షులగు మ|| గా|| శ్రీ. క. పాపసారధి నాయకుగారు శ్రీపంతులుగారిని శ్రీరాజాగారిని పుష్పమాలాలంకృతులఁ జేసిరి. సభ్యులందఱు భాషానిలయము, చల్లరి పోసేయములను చూచుకొనిరి. తంబూరునుండి పిమ్మట కొంతసేపటిక సభముగి నెను.

మాడపాటి-హనుమంతరావు.

హైదరాబాదు,

కార్యదర్శి.

VII

నుజురంజని సమాజము-పల్లెపూడి.

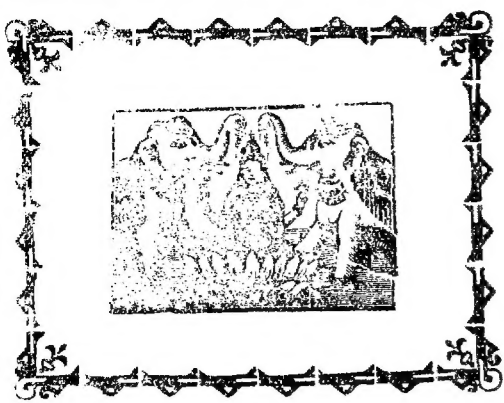
అయ్యో,

వై సమాజమువారిచే నెల్లూరునకు పూర్వదేశా భాగంబున 5 వైశ్వానరమునకును ప్రాత్యక్ష గ్రామమున స్థాపింపబడిన శ్రీ గోపాలకృష్ణ గోఖిలని పతనమందిర పురకాలముయొక్క శింఖస్థాపన మహోత్సవమును సమాజపు ద్వితీయ వార్షికోత్సవమున యీ నెల 8 తేదీన ప్రాత్యక్ష గ్రామమున జయప్రదముగ జరిగెను.

నెల్లూరు నుంచి డెప్యూటీకలెక్టరు గారును నెల్ల వెడ్జకేటరు గొప్ప యువ్వగిగారును ముమూ 500 మంది సభనలంకరించిరి. జమ్మూ బండ్లపోను కొలిబండ్లసమూహము తోను తత్త్విదేశము నిండియుండినది. జనులనేకులు గూడిరి.

ఉదయమున 1-30 గంటలకు వచ్చినవారు పంపారము లారగించి నెలల యావంతి వియమింపబడి అంకరింపబడిన పందిరియందు జేరి. శ్రీ గోపాలకృష్ణ గోఖిల పటమును నోకయున్న తాసమునలంకరించిరి. పుష్పములువిరివిగా వారిపాద నడిచి. వైశ ప్రార్థన జరుపబడినది. తిర్వాత కార్యదర్శిగారిచే కార్య నిజేదనము జరుపబడినది. ఆనంతరము శాసన నిర్మాణ సభ్యులలో నోకరును, నెల్లూరులో హైగోర్టు వకీలు గారును ఆగు మహారాజరాజశ్రీ ఆనందశర్మ ముచ్చికప్పరావు పంతులుగారు వైశేష్యుడిని శ్రీ గోపాలకృష్ణ గోఖిలని పతనమందిర పుష్పకునిలయ భవనమునకు శింఖస్థాపనమును స్వయముగా గావించిరి. శ్రీ గోఖిలుగారి స్వాగ్ధ్యాధ్యక్షము చేతాభిమానముగల విషయములతో గూడిన పరిశ్రమచేరిన విపులముగ జరిగించి వారిజ్ఞాపకార్థము మనము చేయవలసికార్యముల భాధ్యతలు తెలుపుచు సభము గిం చిరి. 10-00 గంటలకు సమాజమువారిచే ఎల్లరును మధ్యాహ్న భాషామునకు ఆహ్వానింప బడిరి. భోజనానంతరము 2 గంటలు మొదలు వచ్చిన మహోదయలెల్లరును వారి వారికి తోచిన విశేషములతో సంగీతముచే నానందించువారును, చతుర్ముఖుభేదన సారాయణము గావించువారును, పుష్పకపః కము చేయువారును ఇక్కడి కక్కడికి తిరుగువారునై యుండిరి. 4 గంటలకు ఉపాహారములైన వెంటనే 4-30 గంటలకు మరల సభనలంకరించిరి. వైశ ప్రార్థనము జరపబడినది. పల్లె ప్రాసిక్యాటరుగారును నెల్లూరుజిల్లాకోర్టు వకీలును ఆగు మహారాజరాజశ్రీ హైదవోలు పంగయ్యపంతులుగారు ఆగ్రాసనాధిపతియనునవోంది సమాజమువారిని గౌరించిరి. పిమ్మట సమాజమును గూర్చిన కొన్ని పద్యములను జరుపబడినది. తరువాత కార్యదర్శిగారు సమాజద్వితీయ సంవత్సర నిర్వహణ జరిపిరి. ఆంకరము మహారాజ రాజశ్రీ ఏ. యస్. కృష్ణరావుపంతులుగారు ప్రారంభవిద్యను విపులముగ జరిపించి సభకు ఆనందాభిని నేలొడిచిరి కడపట శ్రీ ఆగ్రాసనాధిపతిగారు ప్రతిగ్రామము యొక్క పాఠశాల వైద్యకాల కర్తవ్యముపరిశ్రమశాల నియామకు ముఖ్యము అయియు అట్టివి ఏర్పడునట్లు చేతము అభివృద్ధిలోనికి రాజాలదనియు ఉపన్యసించి మల్లయ్యలంబుల సంతోషములచే నిండుకట్టు చేసిరి. జయగూర్ధ్వములతో సభముగి నెను. సభానంతరము సమాజము వార్షికోత్సవవిడి నెల్లూరును నాయాపతమును కలంకరించిరి. సభ్యులకు యీ సభముయొక్క సమగ్రమునకు తోడ్పడరక్షించుగాత.

పొన్నపల్లి శ్రీరామారావు

ఆంధ్రపత్రిక

1915-వ సం. ఏప్రిల్ నెల 21-తేది

బుధవారము.

మా నగరపాలక సంఘము.

బాధ్యత కాలముగా నీ నగరపాలక సంఘమునకు చేరిన యాంగ్ల శాఖ తృప్తికరముగా పనిచేయుట లేదని యంద రెంగియే యున్నది. సరియైన తనిఖీ లేకపోవుటచే నాశాఖలో ధనాపహరణముల కెక్కువ యవకాశము కలిగినది. ఇటీవల చిట్టిబాబునాయుడను నొక హెడ్ల గుమాస్తా ఇప్పటికి తేలిక లెక్కలనుబట్టి రు. 2,935.11 కి లను దిగమొగి కనుగొను సూచనలు పొడసూపుట తోడనే అద్విశ్వవయనాడు. ఆతనితోనే నీరూపాయలును బోయినవి. కావున నివి లెక్కలలోనుండి తీసివేయవలసిన దని నగరపాలకులకు ప్రేడింగు కమిటీవారుచేసిన సలహామొక్కటి నిన్నటిదినము సభలో చర్చకు వచ్చెను. ద్రవ్యము పన్ను లిచ్చు కొను ప్రజలని. ద్రవ్యము తీసికొనుటకును ఖర్చు పెట్టుటకును సభికారి ఆంగ్ల శాఖాధ్యక్షుడు. ఈతడు స్వయముగా తీసికొని లెక్కకురానివి రు. 515 లొక్కటియు, రు. 70 లొక్కటియు రు. 11 లొక్కటియు గలవు. తక్కినవి ఈతని శాఖలోని ఇతరాధికారులు తీసికొనినవి. వారిపై అధికారమువహించి తనిఖీచేయ తగినపాడు ఈతడే. అందుచేత కె.సి. జేకాచారిగారు పై మొత్తమును ఆంగ్ల శాఖాధికారి గారివద్దనుండి రాబట్టవలసిన దని యుపక్రమించిరి. క్రిందివారు చేయు లోపము లచే లగునవ్వములను సరిగాకనిపెట్టక యజాగ్రత్త జరుపుటవలన ఆయాశాఖాధికారు లచ్చుకొనుట ప్రభుత్వమువారి రాజ్యాంగశాఖలలో నాచారమే యనియును ప్రజలసామ్మను నగరపాలకులు బ్రష్టిలుగా పెట్టుకొను వారుగాన కలిగిన నష్టమును లెక్కనాసి నెట్టివేయటకు తమకధికారము లేదనియును వీరు వాదించిరి. వీరి వాదమును బలపరచుచు స్ట్రా. గురుస్వామి శ్రేష్ఠిగారు ఆంగ్ల శాఖాధికారి స్వయముగా తీసికొనిన ద్రవ్యమున కాలిని నుత్తివాది చేయుట సమంజసముగా నుండుననిరి. మరి యితరులను జేకాచారిగారి వాదముతో నేర్పబించిరి. చర్చలో ఆంగ్ల శాఖాధికారియొక్క ద్రవ్యము రాబట్టుటవలన నతడు అసమర్థుడనిగాని గణించడని గాని యర్థముకాదని గూడ విశేషమొనర్చి బలెను. సజగాన రాజ్యాంగ శాఖలలో నెట్టి ద్రవ్యాపహరణములును ఇట్టి రాబట్టుటలును దినదినమును నెన్నియో జరుగుచున్నాయని. కాని మానగరపాలక సంఘములో కొందఱు మాత్రము ఈవర్గము కుంజముగా దోచినది. శాఖయందు తనిఖీకీతగిన అంగవిధియుము లేదు! శాఖాధికారి దినమున కెన్నియో వేల లెక్కలకు చేర్రాలుపెట్టువాడు ప్రతియం దును నామములు వాగివచ్చియుండు. సభాధికారు లుగూడ విషయమును వాదించుచున్నారని సభికారు!

ఈవాదమునను న్యాయములేక పోలేదు. కాళ్ళరు నాయరు గారితోకంటెను బలమయిన వాదమును ఆంగ్ల శాఖాధికారి పక్షమునగొని తెచ్చిరి. అపహరణములు దినదినము జరుగు విషయములుగానుండిన దినములు తనుకు జ్ఞాపకమున్నవనిరి. అప్పుడు ద్రవ్యముప హ్నితమైనదనిన పొడ నే లెక్కలలో త్రోసివేయుటయే యాచారముట కాళ్ళరు నాయరుగారు మరియొక కారణమును గూడ చూపిరి. ఆంగ్ల శాఖాధికారి ప్రభుత్వము వారిచే నియమితుడు. అందుచేత నతనిపను నగర పాలకుల కధికారములేదు సజముగా నతనివద్దనుండి ద్రవ్యము రాబట్టదలంచినచో విషయములు ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేసి వారిమూలముగా పని జరుపవలెనని నాయరుగారు పునఃస్థాపించిరి. నగరపాలకాధ్యక్షుడును తదితరులు ఖరీదొందను నీయభిప్రాయమునే తెల్పిరి. తీర్మానముపై సమ్మతులు కొనసప్పటికి జేకాచారియలవారి యుష్కమము నేడింటికి పదునేడుగ త్రోసివేయబడెను. ఆంగ్ల శాఖాధికారికి రెండువేల చిల్లరదంకుగ తగులలేదని మేము దాఖలుచుట కెను. ఆతడుచేసిన ద్రోహము లేదనియు గూడ వినుచున్నాము. పాప మాతని కీ నష్టముము కలుగకుండుటయే మంచిది. కాని నిన్నటి వినుర్వూని రెండు విషయములుమాత్రము నగరపాలకసంఘము శ్రేయస్సునకును శౌరవమునకును సంబంధించినవి గావున వీనిని ప్రభుత్వము వారాలోచింపవలసి యున్నారని నమ్ముచున్నాము. ద్రవ్యాపహరణము తటస్థించినప్పుడు గొప్పజీతము లందుచుండు నధికారులు ఉత్తరవాదులు కారను సిద్ధాంతము నంగీకరించుట తగునాయని మొదట నాలోచింపవలెను. ఈ సిద్ధాంతము సర్వవిధముల లోప భూయస్యము నిజముగానిట్టి సిద్ధాంతమును ప్రభుత్వము వారంగీరించి యుండిరేని ద్రవ్యపు పూచినవైద్యధికారుల యందుంచియేయుండరు. ఆంగ్ల శాఖాధికారి నైద్యుడు, అతనికి లెక్కలేమి తెలియునంతరా ఆపదలికి లెక్క తెలిసిన నైద్యునే నియమింపవలెను అట్లు తెలిసిన వాడే రావలెను. వచ్చిన తరువాత లెక్కలలో లోపము వచ్చిన నుత్తరవాది కావలెను. ఒక్కడు కాక తప్పించుకొనినచో తక్కినవారికి జాగ్రత్తయు డరు క్రింది యధికారులకు స్వాతంత్ర్య మెక్కువయై నష్టము లెక్కువ కలుగుటకు మార్గ మేర్పడును. కావున నీవిషయమున నాంగ్ల శాఖాధికారికి తగిన హెచ్చరిక కలిగించుట న్యాయము. ఇప్పటి కైవ లెక్కలెంగిన సమర్థుడగు నైద్యుని నియమించుట కర్తవ్యము. ఈవిషయమై జాగుచేయక నగరపాలకులను ప్రభుత్వము వారును బూచుదురు గాక! ఇక నాతడు నగరపాలకులకు లోబ నవాడా, కాజాయుట నగరపాలకుల శౌరవమునకు సంబంధించినది. నగరపాలకాధ్యక్షుడు నగరపాలకులలోని వాడగుట నాతడు నగరపాలనాధికారియైనను స్వతంత్రుడు. కాని నగరపాలనా సంఘము క్రింద సౌకరులుగానుండు నితరులు నగరపాలకులనుత్తరవాదులు కారను వాదము సరియైనదిగా కల్పింపలేదు. ఒక్క యధ్యక్షుడు తప్ప తక్కినయందఱును ప్రభుత్వము వారిచే నియమితులగు వారుగూడ కొంతకు కొంతయైన నగరపాలకుల యధికారమున నుండరేని నగరపాలక సంఘపు కార్యక్రమమున కంతటికిని విభాతకము కలుగవచ్చును. కావున నగరపాలకుల విషయమున ప్రభుత్వము వారికి సంగతులను విచరించితమ యధికారిని నిర్ణయించుకొనుటమేలు. నిన్నటి నమ్ము కుప్పటిల్లి విషయముగూడ చర్చకువచ్చెను. కానిచచ్చ ముగియు నందున ముందుకు వేచి యుండవలసి యున్నది.

ఒకచిత్రమును నభియోగమును గూర్చినవిషయమును పాతక మహాశయులు నేమచూడగలుగుదురు. ఇదిచిత్రమును విషయముగాదు. చిత్రసూక్ష్మ భకరమును విషయము. అది ఎట్టి దారణ విషయమైనను మతనియను మని పిచ్చుకొనగలుగుట వలన నిరాక్షేపణముగ చెల్లుచున్నది. అంతటితో భోక చెల్లితీర వలెనను నంతకు గూడ వచ్చినది. ఒక కుటుంబమున కనిష్టపాదరునికి భార్యయైన స్త్రీతన భర్తజేష్ట సోదరులందఱు తోడను. మామగారోడను గూడ సంవసించ వలెనను దుర్మియనుము కోయంబు స్తూరులోనున్న గొండనులను హైందపులలో నొక శాఖవారి యందుకలదట. ఈదురాచార మను శ్రుతముగవచ్చు చున్నదట. ఆశాఖలో వారెల్లవారును దీనిని నాగరక మతికయించుచున్న ప్రస్తుత కాలమునందు గూడ ననుసరించుచున్నారట. విషయలంపడుడగు నొకభర్త జేష్ట సోదరుడు తంతమ్మని భార్యను నిర్బంధింప నావతి ప్రతాపిలక మందుల కొడండ్లదాయె. నీతివిహీనుడగు నాతఁడంతటనైన బుద్ధిచెచ్చుకొని యుండక ఈవిషయ మంతయునామె భర్తకేగించి యామె నను మతింపచేయుమని మతాచార బలమువలన నిర్బంధించెనట. ఇంకనుచిత్రమా మానహీనుడగు భర్తపత్రివ్రతా శిరోమణి యగుభార్య సచ్చిత్రమును వినియామె నుచితరీతిని శౌర్యించి యాసోదరుని మందలింప కుంటయే గాక అట్టి దుష్కార్య మేలచేయ నైతివనియానారీ శిరోమణినే మద్దించెనట. ఆమె యాభాధపడ జాలక పుట్టినింటికి భోవ నాదురాచారు లామెను బలవంతమున లాగిని పోయి తలుపులు బిగించిరట. ఆమెభర్తయే కత్తి తోనామె యొడలిసిండ్ల గాయములు కలిగించెనట. ఇంతలో పౌరు లోమె యార్తనాద మాలించిపోగు బడి ఎటులనో యామెను విడిపించి తండ్రియలు చేచ్చిరట. ఆమె యభియోగమును తెచ్చినది. భర్తన్యాయాధి పతియెవరు నేనేమియు నెరుగని యసత్యమాడి తప్పించు కొనుట కే ప్రయత్నించెను. కాని తనదు శ్చరితము నెలుల సమర్థింపగలడు? లజ్జావిహీనుడై నామతాచారముల యండిట్టి యుత్తమ నీతిగలదని నోట నెలుల జలుకగలడు? ఆనీతిని విడిచినా భార్యకులమున కపఖ్యాతి తెచ్చినదిగాన నాగ్రహ వేషమున నాకులద్రోహిని శిక్షించితినిని ఎటుల నుడువగలడు? ఆమెనిజముగ కులద్రోహ మొనరించినను ఆన్లయ ప్రభువుల ధర్మ పరిపాలనమున నాయమ కిమమంతయైన పీడను కలిగించుటకు భర్తకుమాత్ర మధికార మెవలెనున్నది. మతముపేరి నెంతటి దుష్కార్యములు జరుగుచున్నవి. న్యాయాధిపతి భరదోషియని నిశ్చయించెను. మత విషయమున దోషియని స్థిరపరుచుట యీతని పనిగాదు. ఆమె కపాయమును కలిగింప ప్రయత్నించుటవలన దోషియని నిశ్చయించి కి సంవత్సరములు కఠిన శిక్ష విధించెను. దీనికంతకును మూలభూతుడగు జేష్ట భ్రాత క్షేప్త శిక్షయును వేరుబడినట్లు కనబడదు. మతముపేరిట నీటిదుర్మయము లెన్నియో జరుగుచున్నవి. సరిమ పవిత్రములగు సీతులను బోధించు మతమును తులసివనమున గంజాయి మొలకలనక నీడున్నట్లు తెలులనో చేసెనవి. అట్టి వానిని పోలించి మతధర్మముల సుప్రకాశకముల నొనరింపదగును. అటులగాక మతమను చేరుచెప్పినంత మాత్రమున సర్వము నాచరణీయమేమని వాదించు నభ్యాసము నుత్తమజులు మానకుండినచో క్రింది జాతులవారికి విజ్ఞానము కలుగుట సంభవించునా?

బరోపా మహాసంగ్రామము.

ఇ. పం. ౧౯

హిందూ మతము.

అంధ్రుల ఏప్రిల్ 19:—సిరిసిల్లాపట్నము మిలిటరీ క్వార్టర్లలోని అంధ్రుల విశేషము డిల్లీ తిరిగివచ్చిన సంపుటనాడు:— మార్చి 27వ తేదీన బహుమతము ముఖ్యమంత్రిగారి సేవకు ఇంట్లాండుచేరినది. 20 వ మార్చిటపాటు ఏప్రిల్ 18 వ తేదీన ఇంగ్లండులో నియోజకవర్గము.

పడవపై టార్పెడో వదలుట.

అంధ్రుల ఏప్రిల్ 19:—ఉత్తరముద్రములో “వానిల్లా” అను పడవపై జర్మనుల మేరైన టార్పెడోను వదలి ముంచింది. “వానిల్లా”లోని కళానులను రక్షించుటకు వచ్చిన “ఫెర్మా” అను పడవను సవ మేరైన టార్పెడోను వదలింది. “వానిల్లా”లోని కళానులందరూ చనిపోయినారు. అంతా కాధికారులు ప్రకటించిరి.

చేపలపట్టువారిని చూసినచేయుట.

వానిల్లాను ముంచి వానిలోనున్న చేపలపట్టువారిని అనవసరముగ చంపిరి. వీరి వలన మిలిటరీలాభమేమియు లేదు. ఈవారములో యిది రెండవసారి ఈ ఘానీలను ఎవరనుచున్నారాదు. వీనిని గురించిన వివరములు వ్రాసియుండుటయైనది.

పార్లమెంటు సభ.

అంధ్రుల ఏప్రిల్ 20:—నేషనలిస్టు మేంబరు సభలో లాయడుబార్నింగ్ రిల్లీ తెలియజేసెను. దేశములో పైనిక సేవను నిర్వహించుచున్న చేయుటలను పూర్వము కంటే యుద్ధవిషయము మరింత జను ప్రజలకు జరుగునని దొరతనము వారికినమ్మకము లేదు. ప్రజలు కిందిన ప్రభువుల కొరతను సేవలలో చేరి దేశ సేవ చేయుచున్నందున కిందవారు చాల సంతోషించుచున్నారు.

క్రిస్టియోలయిన బారనుడిరైటరు.

అంధ్రుల ఏప్రిల్ 21:—బారనుడిరైటరుగారి మరణము గురించి పంచాయితీ విచారణ చేయబడినది. వీరికి తాత్కాలికముగ, మతిచాంచల్యముగలిగి, అత్యంతచేసికొనినట్లు వీరు తిరుప్పెట్టిరి.

చూపాయన రైటరుగారిగుడుకు.

అంధ్రుల 19:—రైటరుగారిగుడుకు కిందవారుగారి సేవలో యుద్ధభూమికి వెళ్ళినారు. రైటరుగారు తమభార్య చూపాయనపట్టినించి చాల దుఃఖములనున్నారు. నిన్న భార్య శవమువద్ద 2 గంటలసేపు ఉండిరి.

“ఇ 15” సబుమేరెను.

మునిగిపోయిన కారణములు.

నాకాదళమువారి రిపోర్టు.

అంధ్రుల ఏప్రిల్ 20:—నాకాదళమువారిట్లు తెలియజేయుచున్నారు:—ఇ 15” సబుమేరెను శత్రువులచేతులలో పడి పోవునని భయముచేసింది. సబుమేరెను పనిపాటలకు ఉపయోగపడు నీటిలో నుండెను. వీనిని పట్టుకొనుటకు టర్కివాన్ భగీరథ ప్రయత్నించుటను చేసిరి. దూరమునందుండి ఆర్మీలో యుద్ధపుట్టడం ఫిరంగులను ప్రేల్చి వీనిని నాశనము చేయలేకపోయినది. ఈసబుమేరెనును పాడుచేయుటకై ఘోషించుట ప్రయత్నించుట మిదనండి రెండుపట్టు బయటపడి వెళ్ళినవి. ఈపడవలలోని వారిని టర్కివాన్ ఆగ్నివర్షమును కురిపించిరి. రమారమి 200 భారాలు వదలబడినవి. ఈపడవలకు కొన్ని వందల గజములదూరములోనే, కొట్టుకున్నది అయిపోయింది, సబుమేరెను టార్పెడో చేయబడినది. సబుమేరెను నిరుపయోగము చేయబడినది. మెజిస్ట్రేటుబడిమిదనండి, వెళ్ళినపడవకు రెండ్రు పడిమునిగి యిదన తక్కినపడవకు భానులనుగట్టించిరి. ఒకనికి దెబ్బలు తగిలి చనిపోయెను. కళానులందరు చాల ప్రార్థనము చేసియున్న వైనువెడ్డిగల డిపోవానుగారు తెలుపుచున్నారు. లెఫ్టి నెంటు రాబిన్సన్ గారు, కమేండరు పదవికి బదిలీ చేయబడిరి. అధికారులను రిపోర్టును పంపవలసిందని నాకాదళసంఘము వారు కోరినారు.

ప్రాము

ఇమినువద్ద యుద్ధము.

అంధ్రుల ఏప్రిల్ 21:—టర్కివాన్ డిల్లీ తెలియజేయుచున్నది:—ఇమినువద్ద ఆర్మీలోని టర్కివాన్, త్రివముగ యుద్ధము జరుగుచున్నది. టర్కివాన్ తిరిగి జర్మనులవలన యెడతెగకుండు, బ్రాజను పట్టుమునుకునచ్చుచున్నాడు. జర్మనీ వారు మినిపట్టుమును వదలి వెళ్ళి వెనుకకు పోవుదురట.

ఇమినువద్ద బ్రిటీషు వారికి కలిగిన విజయము

అంధ్రుల ఏప్రిల్ 20:—వాస్తా ప్రకటన సంఘము వారు కోరింది విషయములు ప్రకటించిరి. 11 వ తారీఖున సాయంకాలము జరిగెన వద్ద బ్రిటీషు సేన ఒక మందుగనిని ప్రేల్చి అనేకమంది జర్మనులను చంపి ఒక గట్టును ఆక్రమించుకొనినది. 18 వ తారీఖున నాడుతయు జర్మనీవారు తిరిగి ఆగట్టును పట్టుకొనవలెనని అనేక విధముల ప్రయత్నించిరి. కాని చాలవచ్చును కలిగింది బ్రిటీషువారు వారిని వెనుకకు కొట్టివేసిరి. బ్రిటీషు సేన యిప్పుడా ప్రయత్నమును బలపరచుచున్నది. మనసేతు బిల్డింగ్ సర్క్యుల్ జరిగెన వద్ద టర్కివాన్ ముగా రెండు వార్డుల దూరములోను, ఇ.వె.సు.కు తూర్పుగాను ఉన్నది. ఈ కొండమన స్వాధీనములో నుండుటవలన దీని ఉత్తరమునకు పశ్చిమోత్తరమునకును శత్రువులు వచ్చుటకు వీలులేదు. మనసేన మందుగనిని ప్రేల్చినప్పుడు 15 మంది జర్మనులను ఖైదీలుగ పట్టుకొనినది. ఖైదీలలో కొందరు ఆఫీసులకుడ కలరు. 18-వ తారీఖు ఉదయమున జర్మనీ సేన గుంపుగావేరి మన సేనవైపునది. కాని మనసేనకుల వారివై ఫిరంగులంద వర్షమును కురిపించిరి. వారిలో చాలమంది మనకందకముల ఎదుటపడి చనిపోయిరి.

రెండుజర్మను విమానములను నాశనముచేయుట.

నిన్న మనవారు రెండుజర్మను విమానములను పడగొట్టిరి. 15-వ తారీఖునండి యిప్పటివరకు జర్మనులు 5 విమానములను నష్టపడిరి.

ఫ్రెంచి సేనలు.

లాహోరు ఏప్రిల్ 20:—సీ అండు యంగ్ జేట్ పత్రికకు అంధ్రుల విశేషము ప్రకటించెను:—నాటర్ డామ్ డిలో రేట్ వద్ద నున్న యెత్తు ప్రదేశమును ఫ్రెంచివారు శత్రువులవద్ద లాగికొనిరి. ఈవత్తు ప్రదేశమునండి ముంబై పచ్చికబడులు అగవడు చుండును. ఈవత్తు ప్రదేశము జర్మను సేనాముఖము వద్దనున్న ఎత్తు ప్రదేశములు ఫ్రెంచివారిచేతిలో నున్నవి. నెంటు మిహిల్ వద్ద జర్మనీవారు చేతిలో నున్న గట్టులోని కొన్ని భాగములు నున్న ఫ్రెంచివారి చేతులలోను. ఈరెండు ప్రదేశములలోను యెత్తులమును మనకు చిక్కిరిగి వాయు యిప్పటికి తృప్తిచేంది ఫ్రెంచివారు తమ సేనలను ఆర్ కాన్ ఫరగజాలానికి తీసికొని వెళ్ళుచున్నారు. తక్కినవోట్లు అక్కడక్కడ జర్మను సేన మిదపడియున్న ఫ్రెంచివారు దానిని వెనుకకు కొట్టివేట్లు తెలియుచున్నది.

వరానులధికారుల ప్రకటన.

వార్షికుల ఏప్రిల్ 20:—అధికారి డిల్లీ ప్రకటించిరి:—సాయంజము, రిములకు మధ్యన, ఆర్మీలో త్రివముగ ఫిరంగులయ్యుద్ధము జరిగినది.

లాహోరు ఏప్రిల్ 21:—నిన్న సాయంకాలము ప్రకటించిరి:—లా ఇస్టాన్మువద్ద మన సేనపోయి జర్మనీవారి మిదపడినది. జర్మనీవారి సేన మిదపడినది. మనసేన వారిని వెనుకకు కొట్టివేటి.

వాస్తా జేములో ఘోషించి యావల యావల మనసేన శత్రు సేనను ఇన్న బ్రూమనుండి వెళ్ళగొట్టిరి. శత్రువులు యుద్ధసాముగిని చాల వదలి వెళ్ళిపోయిరి.

గార్మిన్ అను మనవైమానికుడు తెల్లయును దేశము నందలి ఇంగ్లెష్ మన్ స్ట్రులలో ఆదివారమునాడు సాయంకాలము దిగి తీరవలసివచ్చినది. ఇతనిని జర్మనీవారు పట్టుకొనిరి. ఇతను, రాగి, అంటిమాయనల్ ఘోషించి వెళ్ళిగొని ఏడువారులు జర్మనీకి వెళ్ళుచుండెను. వీనిని ఇటలీ దేశమునందలి కోమెలో పట్టుకొనినారు.

గ్రేటర్ వియగు ఛియానునుండి లండన్ వెళ్ళుచు ఈక్రింది వార్త వచ్చినది:—

ఒప్పుపట్టిన “డెమియోకటు” అను టర్కివాన్ బార్పెడో డిస్ట్రోయరులో 7 గురు జర్మను ఆఫీసర్లు కలరు. వీరందరు “నో బెయి” యుద్ధనావలలోనారు. బార్పెడో డిస్ట్రోయరు నెలగోజులకెంద శత్రువుల యుద్ధనావల కొట్టువేళుండ తిప్పించుకొని బయటపడి పగటిపూట ఆగవడకుండు తిరుగుచున్నది. నేవలను తీసికొని వెళ్ళు శత్రునావలను ముంచవలెనని కనిపెట్టుకొనియున్నది. రెండు రోజులకెంద ఫ్రెంచిసేనలను తీసికొని వెళ్ళుచున్న ఒకనావపై బార్పెడోలనువదలి నష్టముకలిగించితిని. మమ్మరెండురోజుల నుండి బ్రిటీషునావలు తిరుగుచున్నవి. అని జర్మనులకి కాదులు ఛియాన్ గవర్నరుతో చెప్పిరి.

సర్ జాక్ ఫ్రెంచిగారి ప్రకటనము.

జర్మనులను బారదోలుట.

అంధ్రుల ఏప్రిల్ 20:—ఫీల్డుమార్షల్ సర్ జాక్ ఫ్రెంచి గారివిధముగా ప్రసిద్ధపడియున్నాడు. బార్పెడోలను పడవలను వైస్మెన్ కోమిమ్యరయిలకు సాయాభ్యుదయము నున్న 60 వ నెంబరు కొండకెంద మన మొకగని 17 వ తేదీ సాయంకాలము తుపాకిమంతో ప్రేల్చితిమి. తదనంతరము ఇంగ్లీషు సేన తక్షణమే శత్రువులను మట్టిపించి కొండవిదనున్న వారికంద కములను కళవలుకొనెను. ఆనాటిరాత్రి శత్రువులు ఫిరంగులను మనవిద కురిపించుటచే చాలవచ్చును మనకుకలిమన మాక్రమించుకొనిన కందకములనుండి మనము తిరిగి గా పోరాడుటకు తగినంత సిలిలోనికి వచ్చిరి. ఉదయమున శత్రువులు తిరిగి మనవిద ఫిరంగుల నిరమననుతో యెదురుగాకరి. కఠినమయ యుద్ధము సంప్రాప్తమయ్యెను. కాని బ్రిటీషు కాల గొప్పపరాక్రమముతోను, అచంచలమనోభైరవముతో శత్రువులను దాకెను. మన శత్రువు సేనలను వీరికి దోడ్ శత్రువులు పారదోలబడి మనకు సంతృప్త జయము సమకూరునకు గొప్పనమ్ములు సంభవించినవి. కాని జర్మనులు, నష్టమో మనకంటే నెంతో గొప్పది మనఫిరంగులు జర్మ గుంపులమిద మైదానములో కురిపించి వాని నాశనముచేసె. 18 వ తేదీ తిరిగి శత్రువు లతిధయ్యుటతో మనమువాకిరి. ఎందుకనగా మనముపట్టుకొనిన స్థానముతిమ్మియైనది. దక్షిణపు వైపునవారు కొంత భూమి నాక్రమించుకొనగలిగిరిగాని తక్షణమే యోడింపబడిరి. రాత్రి మనముపట్టి కొండయంతయు మన చేతిలో నుండెను. మనమాక్రమించుకొనిన భూమిలో మనము నిరముగా కుదురు కొనగలిగితిమి. 19 వ తేదీయుదయముగునప్పటికి శత్రువులతాపట అగిపోయినది. కాని కొండవిదవారా ఫిరంగులను ప్రేయుట నాపలేదు. మనము 4 యుద్ధాగ్ని ములన 45 మందిమరణములను పట్టుకొంటిమి.

రుమా

కార్పెటియరులకొరకు ఘోరయుద్ధము.

అంధ్రుల ఏప్రిల్ 19:—వెల్లో గ్రామముండి వచ్చిన వార్తలు:—జరుగుచున్న యుద్ధములో వెల్లోగ్రామ్, జుల్లా గ్రామములవద్ద జరుగుచున్నది అతిఘోరముగ నున్నది. రషియా సేన మంచినుండి పన్నాగములనున్న శత్రువులవైపున నున్న లోలోపాడివివారి సాయము ఆక్రమించుకొనినది మరునాడు ఆస్ట్రీయను సేన మాటిమాటికి రషియను సేనవైపున భూరముగ పోరినది. రషియావారు మూడు ఫిరంగులను వేయుచుండినైనికులను పట్టుకొనిరి. వాటిసాయంకాలము జరిగియుద్ధము ముగియగ నున్నది. సేనాముఖముంకిటను రషియనులు, ఆస్ట్రీయనులు చేతులు ప్రేతలు కలలుపుకొనియున్నాడు. ఆస్ట్రీయ ప్రదేశములలోను ఆస్ట్రీయనులను రషియనులు వెనుకకు కొట్టివేసిరి. మరునాటి ఉదయము రషియనులు తిరిగి ఆస్ట్రీయనులవైపున కొన్ని స్థలములలో వారిని యుద్ధమునకు వెళ్ళిరి. కాని ఆస్ట్రీయనులు తమరు పట్టిపోయినట్లు ఒప్పుకొనక ఆరోజంతా వెల్లోగ్రామమువద్దయున్న రషియను సేనవైపున తీవ్రముగ పోరిరి. ఆస్ట్రీయను సేన వెల్లోగ్రామమున్నది. రషియా సేనకన్న వారు మెచ్చుగా నున్నరు. రషియను వైనికుల చేతున్న స్థలములో ఒక ఆకుగు కలలైన యాగ్ని లేకపోయినారు. అని కన్నులార యుద్ధమును గూడెను. రషియను జేయుదు తెలిపినారు. రాత్రియు ఆస్ట్రీయనులు జుల్లా వద్దనున్న రషియను సేనవైపున రషియావారు వాస్తా గుహలకు కొల్చి చాలవచ్చుమును కలిగించిరి. తరువాత రషియావారు జర్మనులవై అగ్నివర్షమును కురిపించి 99 గురు మరణముకొనిరి.

రవీంద్రా దొరతనమువారి ప్రతిజ్ఞ.

పైతాపాపవద్ద నున్న మనస్థానములను తొలగించి వలె నని పోలి ఆస్తియనుటకు వలసవచ్చును. ఆదివారము వాటి రాత్రి మనసేన తిరిగి వచ్చి, ఒక పటాలమును పట్టు కొనినది. ఈ పటాలము తన వశములో ఉన్న ఎన్నోవారు అను స్థలమును మన సేన పరము చేసినది. తన వారమునాడు మన సేన పోలెనకు ఆస్తి యిదిగట్టిన ఉన్న యెత్తు ప్రదేశమును పట్టుకొనినది. ౧౧/౧౨ నుండి ఆస్తియను పై నిరులనుకూడ పట్టుకొనినది. తరివారమునాడు వెంటురికి పున రెండుమారులు ఆస్తియనుటకు మన సేన వచ్చిరి. రెండుమారులుకూడ మన సేన వారిని వెనకకు కొట్టినది.

ఇట్లు,

ఇట్లు యుద్ధములో దిగినా?

లండన్ ఏప్రిల్ 19:—ఇట్లు దొరతనమువారు ఆస్తి యా జన్మనీ దొరతనములతో మాటలాడుట లేదని నోము వగరమునండి ప్యారిసుకు వారవచ్చినది. ఆస్తియను రావాలి. నోమువగరములో ఉన్న ఆస్తియను రాయబారి తన భార్యను, పిల్లలను తన క్రింది ఉద్యోగులను విడుదల చేయమన వలె పంపిచేసి 40 నోములనుండి ఏకాంగిక నున్నాడు. 40 నోములనుండి బయట రావలయులేదు.

సినా

సినా, జనానులు.

సినాకు ఆమెకావారు జాబుంపుట.

కను ఏప్రిల్ 19:—ఆమెకావారు దొరతనమువారు ముగ్గురు కుమారులను పంపిరి:—“మేము వినినో లను చేసికొనియుంటిమి. ఇప్పుడు ఆనందమరకు ము. మెరికావారు పంపిన ఈ జాబువలె ఇటీవల సినా లకు జరిగి, యిప్పుడు ఆమెయిన రాయవారములలో కులాధము కలుగునని సినా దేవీయులు తెలుచుచున్నారు.

స

సర్వీయా, గ్రీను దేశముల కేవలములు.

లండన్ ఏప్రిల్ 20:—కాలిఫోర్నియా కల్యాయనకు దిగి నప్పుడు గ్రీను సర్వీయాకు సర్వీయా గ్రీనుకు రక్షించుకట్టు పూర్వమే సంధిచేసికొని, ఈవరకులనే మొన్న తిరిగి వ్రాసి కొనినట్లు తెలియుచున్నది.

హాలిగడు

హాలిగడు కుచ్చిస్త్రీమరును ముంచుట

లండన్ ఏప్రిల్ 19:—ఒకానొకరూ అను హాలిగడు దేశపుస్త్రీమరు కళానులను యింకొక స్త్రీమరు గ్రహించి పోయినది. ఒకానొకరూ సీహమునండి రోటర్ డాముకు వెళ్ళుచు ఉత్తర సముద్రములో మార్గమధ్యమున ముండగిరి కొట్టుకొని మునిగి పోయినది.

దక్షిణాఫ్రికా

యూనియను ప్రభుత్వపు సేనలు.

ముఖ్యకట్టలను పట్టుకొనుట. కేపుటపుట ఏప్రిల్ 20:—అధికారశిల్పము తెలియ జేయు చున్నారు:—యూనియను ప్రభుత్వమువారి సేనలు జర్మనులను ఒడించి ఒక ముఖ్యకట్టలను పట్టుకొని టేటుమాకొమ్మలను అను ప్రదేశమును పట్టుకొని విజయము గావించిరి. టేటుమాకొమ్మలవద్ద చాల గ్రలుపేలున్నది.

జర్మని

ఇప్పుటివరకు నష్టమైన జర్మను సేన

లండన్ ఏప్రిల్ 19:—జర్మను సైనికాధికారులు యిటీవల ప్రకటించినదానినిబట్టి చూడగా యిప్పటికి జర్మనీ వారికి 7 లక్షల 50 వేల సేన నష్టమైనట్లు తెలియుచున్నది. అని ఆన్సర్ గానుండి తెలియుచున్నది.

నల్లపాపందూర్తానము

నల్లపాపందూర్తానము.

కూనూరు మునిసిపాలిటీవారి వార్త. కూనూరు ఏప్రిల్ 20:—ఈనాడు, వృద్ధిచేయవలసిన దని నోమువారి నూచిచ్చి. ఈవిషయమై తరివారము నుకు నూచిచ్చి మునిసిపాలిటీవారి, పరిపాలకులు.

చెన్నపురిగవర్నరు వర్తమానము.

తేయాకు ఎన్నేటును దర్శించుట.

కూనూరు ఏప్రిల్ 21:—చెన్నపురి గవర్నరు వెంటిండు ప్రభుగారును వారి భార్యయును, మేజను ఎలనుసక, స్టాక్స్ కలెక్టరు యంగు శ్రీకాంత్, లాండ్ లెఫ్టనెంట్ ఉదక మండలము లోని గవర్నరు వెంటిండు భవనమునండి నిన్న బయటదేరి కల్లకంటి చేరిరి. వీరి ప్రయాణమును లాండ్ లెఫ్టనెంట్ మిగ్గెస్. లాండ్ లెఫ్టనెంట్ లో గొప్ప తేయాకుతోలున్నది. హాంట్ల వెంటింగారు గవర్నరు మున్నగువారికి పుష్పలంఘన వద్ద విడుచేసిరి. వీరు లాండ్ కలలండు ఆస్పత్రిని, చాల తేయాకుతోలును దర్శించిన తరువాత కాత్రిలో విద్యుచ్ఛక్తి తయారుచేయు భవనమునకు రకు మోటారుబండిమీద ద తేయాకుతోలును దర్శించు గారిని, జనరలు హాంట్లను, మున్నగువారు యెంతో భవనమునకు తీసి కొనివచ్చిరి. ఇక్కడి జలపాతమునండి, విద్యుచ్ఛక్తి తయారు చేయబడును. ఈవిద్యుచ్ఛక్తి తయారుచేయ, 9 మెల్లదూరములో నున్న అరువకండుకుపంపబడును. దీనివలన మందుసామగ్రిని తయారుచేయు యంత్రకాల పనిచేయించబడును. విద్యుచ్ఛక్తిని తయారుచేయు యంత్రములనుగురించి హాల్లు గారు తెలియజెప్పిరి. నీటికికడముగ కట్టవేయబడినకూడ గవర్నరుగారికికనుపర్చిరి. తరువాత గవర్నరుగారు ఉదకమండలమునకు బయలుదేరిరి.

హాస్పత్రిని గవర్నరుగారు దర్శించిన సందర్భమున పుస్తక ములోనిట్లు వ్రాసిరి:—ఇది 1914 సంవత్సరము ఏప్రిల్ 1వ తేదీ వరకు డిస్పెన్సరీగా నుండినట్లు వింటిరి. ఈఆస్పత్రిని చూచు అనకాకము కలిగినందునకు సంతోషముగ నున్నది. ఇక్కడి వాదలు మంచివని చేయుచున్నారు. ఇప్పుడు క్రొత్తగ నొక దాని నియమించబడినట్లు విని సంతసించు చున్నాను.

గ్యాంధీ కథా మా విజయము.

నూజివీడులో సభ జరుగటం.

దొరతనమువారిని అభినందించుట.

(ఒకవిలేజుకుని కడకుండి)

నూజివీడు ఏప్రిల్ 20:—నూజివీడు పురము జమీ దారు రాగావేంకట రంగయ్య ఆపారాధ్యుగా, యాజమాన్య ముక్రింద నిన్న జరిగినసభలో, పాఠశాలలో గ్రామ్యభావను వాడవచ్చునని దొరతనమువారు చేసిన ఉత్తరపులను రద్దుచేసి నందున ప్రభుత్వమువారిని అభినందించుచు తీర్మానంపబడినది.

తిరువాన్కూరు మహారాజు.

కూనూరు ఏప్రిల్ 20:—తిరువాన్కూరు మహారాజు గారి కిక్కడకు ముందువారము దయచేయవచ్చును.

అబ్బానీ ఉద్యోగులు.

కూనూరు ఏప్రిల్ 20:—కొండూరులవారికి సారాయ మును భాగాళముగ అయ్యకూడదని, అబ్బానీ ఉద్యోగులు కొన్ని నిర్బంధములను చేయుచున్నారు.

మద్యమును రహస్యముగ తినికొనిపోవుట.

కూనూరు ఏప్రిల్ 20:—ఒక ఒడగ కొంత మద్యమును మాయచేసి, దాకాణమునుండి దుప్పటిచాటున దాచి తినికొని పోయెను. దానినిగ వానిని శుభుమేజిస్ట్రేటుగారు వానిని విచారించి రి కూ జరిమానా విధించిరి.

బొంబాయి చీఫ్ జస్టు.

కూనూరుకు వచ్చుట.

కూనూరు ఏప్రిల్ 21:—బొంబాయి హైకోర్టు చీఫ్ జస్టిసుగ నున్న సర్ బేజుస్వామిగారును, వారి భార్య స్వామిదొరసానియు, మండ్లకూరునండి నిన్న ఇక్కడకు దయచేసిరి. వీరి కిక్కడ వేసవని గడుపుచు.

బొంబాయి

బొంబాయి కేల్లు.

బొంబాయి రాజధానిలో తీసివేయబడుము. బొంబాయి ఏప్రిల్ 20:—లోకలుబోర్డు అధికారము లోనున్న ప్రదేశములందలి లోకలుబోర్డు తీసివేయబడు బొం బయదొరతనమువారు, యిచ్చించుచున్నారు. లోకలుబోర్డు లకువీరు ప్రతిసంవత్సరముకొంతసామ్యముచెప్పదమని ఇటీవల తెలి పిరి. ఈక్రందిలోకలుబోర్డు సామ్యము పుచ్చుకొందునని తెలి పిరి. ఈసందర్భమున దొరతనముగారిట్లు ప్రకటించిరి:—అనా మృదావాచు పూనా, అనామదునగరము నాకిక, సహారా, పడమటిభాండేపు, డెగ్లాను, బిజాపూరు, భాగ్యూరు, కానా

రా లోకలుబోర్డులు, దొరతనమువారియ్య దలచినసామ్యమునకుం గీకరించినవి. అనామదావాదు రూ 7100, సహారా 8700, కనారా 2700, బిజాపూరు 8,800, రూపాయలను దొరతన మువారు ప్రస్తుతమిచ్చిరి.

సంస్కృతము-పరమయను.

దొరతనమువారిగాండు.

బొంబాయి ఏప్రిల్ 20:—కూర్కుఖండభావలను ప్రోత్సహించుపరచరతనను ఉద్దేశముతో బొంబాయిదొరతన మువారు గవర్నరు వెంటిండువారికింద ఉద్యోగిగయుండక సం స్కృతమునేక 8 నుండి సంస్కృతపండితులకు పరిచయ ను చేర్చు 4 మాస్ట్రీలకు ఒక్కొక్కరికి స్వంతస్వమునకు 100 రూపాయలు యిచ్చునట్లు ఏర్పాటుచేసిన్నారు. ఈమోస్తరుగ 8 సంవత్సరములవరకుయిచ్చెదరు. 1919 సం॥ లో గవర్నరు వెం టిండు ఉద్యోగములో ఉన్న పండితులకు మాస్ట్రీలకు వారిపాండి త్యమునకుగాను బహుమానముగా ప్రతిసంవత్సరము కొలత యి య్యవలెనని నిశ్చయముగా కొనిరి. కాని గవర్నరు వెంటిండు ఉద్యో గములో ప్రవేశించిక ఆ భావలను నేర్చుచున్న వారికి సంవ త్సరమునకు యంతయుని యిచ్చిన బాగుండునను సలహానుచిరి. బొంబాయి ప్రాంతములలో పరిషదులు భావకన్య సంస్కృ తము పాఠ్య వ్యాప్తిలో నున్నందున 1918 సం॥ లో గ్రాంటుచేసిన డబ్బులో యెక్కు భాగము సంస్కృతపండి తులకు ఉపయోగించవలెనని కొందరు సలహా యిచ్చిరి.

కరాచి

ఒక సిక్కువలలము.

కరాచి ఏప్రిల్ 20:—సింగులపును పట్టుకొనుటకు, 26-వ సిక్కువలలము పంపబడినది. వీరి పుష్పకు కరాచికి వచ్చిరి. వీరిని పురప్రముఖులను, పోరులను, రైలుఎక్కించి పంపిరిచిరి.

కలకత్తా

కలకత్తాలో అగ్నిప్రమాదములు.

కలకత్తా ఏప్రిల్ 20:—పాతోల్ లాలో, నేటిరాత్రి జనపసారకు నిప్పుముట్టుకొనినది. నిప్పుముట్టుకొనినభవనములు నారవ్యాపారము జరుగు ప్రదేశమునకు మట్టమిచ్చిరి. వీరు పోయుయంత్రములు, వెంటసేనచ్చి పురమునకు లేకొండ చేసినవి. వేలకొలది నారబేళ్ళకు నిప్పుముట్టుకొను నను భయము కలిగినది. కాని, రక్షింపబడినవి. తరువాత అగ్ని తగ్గినవారికి వ్యాపించలేదు. మాడువేలరూపాయలు మాత్రము నష్టము కలిగినది.

తరువాత తెలిసిన సంగతులు.

నేడునాలుగుచోట్ల నిప్పుముట్టుకొనినది. ఇవాంజెల్లు అనుస్త్రీమరు కిడ్నరు పూరు కేపుటనున్నది. దీనినిగ వారబే ఖ్తువి. ఒకటిముప్పావుగంటకు మొదల ఇక్కడ నిప్పుముట్టు కొనినది. ఇక్కడ చాలనష్టముకలుగలేదు. కిడ్నరు పూరులోని ఆరవ సంబరు పాకలో, నారబేళ్ళు వేయవలసి. ఇక్కడ ఒకగంట తరువాత పరుకురాయ ప్రేతి మైవది. వీరుపోయుయంత్రములు సకాలమునకు వచ్చివి. ఒకవెద్ద పాకనిండా నారబేళ్ళున్నవి. రెండున్నరగంటలు యంత్రము పనిచేసి మంటలవార్చివేసినవి. తరువాత ఒకన్నాధనగార్లకు వీధిలో ఆరముప్పావుగంటకు నిప్పుముట్టుకొనినది. ఇక్కడ ఎక్కువప్రమాదములేదు. రాత్రి 11 గంటలకు గొప్పప్రమాదము కలిగినది. సివాబజారువీధిలో గొప్పవారిగిడ్డంగియందు నిప్పు ముట్టుకొని మంటలయలుదేరి పట్టణమంతయు వెలుతురుతో నిండిపోయినది. ఇక్కడ నారబేళ్ళింకను మందుచేయున్నది. చాలనష్టము కలుగవచ్చును. ఎంతోనష్టము కలిగినది అంచనా చేయుటకు వీలులేదు.

యుద్ధము-ధరలు పెరుగుట.

కలకత్తా ఏప్రిల్ 20:—లండనులో నూటికి24 వం తలను తదితర వైద్యపట్టణములలో 28 వంతులును, గ్రామముల లోను, చిన్నపల్లెలలోను, 20 వంతులును ధరలు వృద్ధియొనట్లు మంత్రిగారు తెలిపిరి. కలకత్తాలోని ధరలను విచారించినచో 17వ తేదీతో అంతమొందినవారములో వైద్యముమీదనగటున నూటికి వంతులుఅదనముగధరలుఉన్నవి. పుచ్చాదారధర విశేష ముగను మాసంధరకొద్దిగకు పెరిగినది. బంగారాదం:ల ధరలో నూటికి 48 వంతులును, బియ్యము 4 వంతులునుతగ్గినది. రెండవ తరగతి మాసపుధరయు, మొదల నూనె ధరయు, నిలుకడగ నున్నవి. ఈజటిపులో బంగారాదుంపలు మువ్వరముగవచ్చు టచే ధర దిగిపోయినది. దేశవాళీగోధుమిండిధర 28 వంతులు, అల్లిపురుకెన్న 83 వంతులు, అల్లిపండ్లు 40 వంతులు, అల్లి పాలు 1 వంతులు,వృద్ధియొనెడి, దేశవాళీబియ్యముధర17వంతులు మొదటితరగతి బియ్యము 4 వంతులు, కోడిగుడ్డు 32 వంతులు అనాలనూనె 19 వంతులు, మొదటి తరగతి మాంసం 6 వంతులు రోహితేము, 8 వంతులు, నెయ్యి 4 వంతులు తగ్గినవి.

పరమపురోహితులదొరకుట

డిప్యూటీ పోలీసు కమిషనరు సాక్ష్యము

కలకత్తా ఏప్రిల్ 20:—కలకత్తాలో నిజీరల్ కోర్టు

అయ్యుధములు పోయినవి. ఈసందర్భమున పట్టుకొనబడినవారు విచారింపబడుచున్నారు. ఈకేసు తిరిగి చీఫ్ జ్యూజ్ జేస్సీ మేజిస్ట్రేటుగారివద్ద ప్రారంభమైనది. ఈకేసులో మొదటిముద్రాయి పక్షమున ఎరరు వాదించుటలేదు. తిరువనంతపురం, పిస్తోలు దొరకలేదనియు, తరువాత తాను లిఖితరూపమున వాదనా లమును వాఖ్యానముననని ఇతరుల చెప్పకొనెను. తిక్కనము గురు ముద్దాయిల పక్షమున న్యాయవాది ఇట్లు తెలియజేసిరి:— పిస్తోలు ఎక్కడదొరకనదని చెప్పబడినదో అక్కడ దొరకలేదు. తరువాత డిప్యూటీ పోలీసు కమిషనరు లోపురుసుగారిట్లు చెప్పిరి:—రొడ్డాకంపెనీవారి పిస్తోలుపోయినకేసునాకు భాషకమున్నది. గార్డెయిచ్చిలో జరిగిన బందిపోటుకాండ భాషకమున్నది. ఈ బందిపోటుసందర్భమున నేను సంగతులను విచారణ చేసితిని. ఫిబ్రవరి 24-వ తేదీని కారీకచంద్రమిత్రవీధి 20 గృహము నకు వెళ్లితిని. నాకు కొన్ని సంగతులు తెలియవచ్చినవి. నలుగురుముద్దాయి లెట్లు కనుపడినది పరమపురోహితుల పిస్తోలు ఎట్లు దొరికినది నీకు తెలియజేసితిని. నేను జరుగుచున్నది. అలహాబాదు

గోధుములధర్మము.

అలహాబాదు ఏప్రిల్ 20:—గోధుములధర్మ నిలుకడగ లేదు. మిరటులో ధర్మ తిక్కనమునది ఇక్కడ రూపాయకు 9 నేర్లు ఇచ్చుచున్నారు.

పరమతి సహాయాద్యము.

కమిషనరీ రిపోర్టు.

అలహాబాదు ఏప్రిల్ 20:—పరమతి సహాయాద్యము గురించి యోచించుటకు సరిపడెదల మెక్లగనుగారి యాజమాన్యముక్రింద ఒకకమిషనరీ యేర్పాటుచేయబడినది. ఈకమిషనరీ వారి రిపోర్టు జూన్ 15 వతేదీ ఆగ్రాంతములకు సిద్ధమగును.

లాహోరు

రావినదిమీది వంతెన.

లెఫ్టినెంట్ గవర్నరు రాకపోకలకు విడుచుట.

లాహోరు ఏప్రిల్ 11:—రావినదిమీదిపై ఉపశాఖ లలో కొకటి, ఈనదికి అడ్డముగ ప్రత్యేక వంతెన నిర్మింప బడినది. లెఫ్టినెంట్ గవర్నరుగారు నడివంతెనను తెరచిరి. యూరోపియనులును చాల మంది ప్రత్యేకములును ఈసమయమున దయచేసియుండిరి. చీఫ్ ఇంజనీరు ఆనరబిలు, కర్నలు మెక్లగనుగారు వంతెనకు సంబంధించిన సంగతులను తెలిపి, వంతెనయొక్క వివరములలో కొన్నిటిని చెప్పిరి. తరువాత లెఫ్టినెంట్ గవర్నరు ముచ్చటించుచు వంతెనకు కట్టించిన ఇంజనీరులను అభినందించి, యదావిధిగ వంతెన దాకపోకలకై వదిలిరి.

ఫారెస్టు రిజర్వులు.

రావినదిమీది వంతెనను సాగించినతరువాత చివరను లెఫ్టినెంట్ గవర్నరుగారు రిట్లు తెలియజేసిరి:—అనారోగ్యకరముగ నున్న ఫారెస్టు రిజర్వులు క్రమక్రమముగ ప్రజల యుపయోగార్థము చాటులుగ మార్చి వేయబడును.

సర్ పి. సి. చట్టగారు.

లాహోరు ఏప్రిల్ 20:—సర్ పి. సి. చట్టగారికి అనారోగ్యముగ నున్నది. ఇందువలన, వీరు సార్వభౌమిక కాసనసభలో సభ్యుడవడిక, ప్రయత్నించుటలేదు.

అలిఘరు

మహమ్మదనగరము.

అలిఘరు ఏప్రిల్ 20:—ప్రత్యేక సలహామిచ్చింపున మహమ్మదనగర తాత్కాలికముగ పని చాలించుకొనిరని డిప్టీలోని హండాద్దప్రతిక తెలియజేయుచున్నది.

అస్సాము

అస్సాము స్థానిక సర్వేపరిశాలన బిల్లు.

అలహాబాదు ఏప్రిల్ 20:—అస్సాము స్థానిక సర్వేపరిశాలన బిల్లు ఇటీవల కాసనసభలో అంగీకరింపబడినది. ఈవిషయము హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారి యోచనయందున్నది. ఈ బిల్లు రాజప్రతినిధిగారి అంగీకారము సొందగలను.

ముల్తాను

హిందూదేశ రక్షణసంఘము.

ముల్తానులో ప్రత్యేక న్యాయసభ నేర్పరచుట.

ముల్తాను ఏప్రిల్ 20:—ముల్తాను మహమ్మదు, మరి 125 మందియు శిక్షాస్మృతి 395 ను నెక్లమప్రకారము చార్జి చేయబడిరి. ఈకేసు ఖానుబాద్దను అద్దాయి గాధరుఖాను, మేజరుకో, ఫ్రెంచిగార్ల వలన విచారింపబడును. విచారణ నేడు ప్రారంభమగును.

లాహోరులో విచారణ

లాహోరు ఏప్రిల్ 20:—లాహోరులో ప్రత్యేక ముగ హిందూదేశరక్షణ శాసనము నమోదించి ఒకన్యాయస్థాన మేర్పాటు చేయబడినది. వీరు విచారణ ఆరంభించుటకు సన్నద్ధులు. ఆలస్యము గున నాకొన్నారు. కాని అట్లు జరుగదు. కేసు 26 వ తేదీ నుండి ప్రారంభమగును. ఈ కమిషన్లు సెంట్రలు తెయిలులో ఉదయము ఎనిమిది గంటలనుండి 12 గంటల వరకు ప్రతిదినము విచారణ చేయుదురు. గవర్నరు మెంటు ఎవ్వకేటు వెట్టు నుగారు, జయగోపాల్ నేతు, బాగ్దరు తజదీను క్లీవర్ సిగాన్లతో ఫిర్యాదు పక్షమునను, కొందరు స్టేషనులు ముద్దాయిల పక్షమునను వాదించుదురు.

బర్నా

కెప్టెను స్పెషల్ విచారణ.

గంగూన ఏప్రిల్ 20:—కెప్టెను స్పెషల్ విచారణసానిది కెప్టెను స్పెషల్ 870 రూపాయలకు దగాచేసి కేరళములో నేడు గంగూన డిప్టీప్రెజిడెంటుగారు పరీక్షచేసిరి. ముద్దాయికి ఒకదినము ఖయిదును 400 రూపాయల జరిమానావిధించబడినది. జరిమానా చెల్లించునయెడల 3 నెలల విడిఖయిదును అనుభవించవలెను. జరిమానాసాములో 350 రూపాయలను ఫిర్యాదికి చెల్లించవలెను. ముద్దాయియింకను జరిమానాను ఇవ్వలేదు.

సిన్ధూ.

మహమ్మదు లక్ష రులు ఓడిపోవుట.

సిన్ధూ ఏప్రిల్ 20:—4 వేలమంది లక్ష రులు 18 వతేదీని హాజీఖరకు త్రోసికొనివచ్చిరి. వీరికి బ్రిటీషుఇండియామీద పడవలనను ఉద్దేశము. హాజీఖరకు ముగ్గురు వరుల నాయకత్వమున నాలుగువరుల మైల్ల దూరములో నున్నది. వీరు సరిహద్దులవద్ద కాపలాకాయుచున్న వారి మీద తుపాకులను వేసిరి. ఆనాడు మధ్యాహ్నమున, కొంతసేన బయలుదేరి లక్ష రులతో జయప్రముగ పోరాడి, చాలవస్త్రము కలుగజేసిరి. లక్ష రులలో 150 మందికి దెబ్బలు తగిలినవి. కొందరు చనిపోయిరి. తరువాత వీరు వెనుకకు పోయిరి. వీరిక్కడ కనుపించుట లేదు.

ఖానుల సాహాయ్యము.

చాలమంది ఖానులును, విషావరు మండలములోని ప్రముఖులను, తాము సాహాయ్యము చేయుదుమని చెప్పి మోతర పరగణాల ఫిక్ కమిషనరుగారికి తెలియజేసిరి. ముల్తాలోని ప్రముఖులు అల్లరులు చేయువారితో చేరుటకు నిరాకరించిరి. అయ్యెను మహమ్మదీయులు కూడ నేవిధముగ జోక్యము కలిగించుకొనకుండ ఆఫీసును అధికారులు చేసిరి.

వైస్రాయికివచ్చిన యుద్ధవార్తలు.

సిన్ధూ ఏప్రిల్ 20:—గవర్నరు తారీఖున ఇండియా సెక్రటరీ పంపినవార్తలు:—

కార్యేతియా యుద్ధము

కార్యేతియా కొండలలో ఆస్థియములు, జర్మతులు కలిసి రషియావారి వశమైన స్థానముల సంపాదించవలెనని బహుభూతముగ పోరాడుచున్నారు. వీర్లు ముద్దమీదపడిన రషియనులు ఆస్థియా జర్మతులను వెనకకు కొట్టివేయుచున్నారు. ప్రాణములును తెగింది. రషియనులు ఒకగుట్టను పట్టుకొనిరి.

మూర్ఖులారీతియాలో జెర్మీ విట్టనంద రషియనులెండు

మరుసల కందకములలోనున్న ఆస్థియను సేకను తరిమివేసిరి.

పోల్యాండు.

జర్మనీవారిపక్షము పోల్యాండులో చేయుచున్న పని ముఖ్యముగా విమానములచే బాంబులను వేయించుట. 12 డి 15 నో విమానములు బయలుదేరి కంటబడిన గ్రామముమీద గాని, పట్టణముమీద గాని నూరు, నూటవంద బాంబులవరకు వేయుచున్నారు. ఈ బాంబులవలన కలుగుచున్న నష్టము మట్టుకు బహుస్వల్పము.

ఆస్థియా, ఇటలీలు.

ఆస్థియా ఇటలీ దేశములకు న్యూరూములు చెడుచున్నట్లు ఆనేక ప్రదేశములనుండి వార్తలు వచ్చినవి. సరిహద్దులలోనన్న ఆస్థియా ఇటలీ సేనల కొట్టుకొనినయివరకే తెలిసింది.

ఆస్థియాలో ఉపశాము.

ఆస్థియాలో ఆహారములేక ప్రజలు విలిటరీ స్టాఫుల మీద పడుచున్నట్లు తెలియుచున్నది.

వైస్రాయిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్తలు

సిన్ధూ ఏప్రిల్ 20:—19 వ తారీఖున ఇండియా సెక్రటరీ పంపినవార్తలు:—ఆస్థియాలో ఫ్రెంచివారికి మంచి విజయము కలిగినది. ఫ్రెంచివారిలో ఫ్రెంచి వారు 4000 అడుగుల దూరమున నున్నట్లును, కోల్ మర్కు పోవులైలువేకు శత్రువుల వశమగుటకు అనకాకములను కలిగించుచున్న యింకొక గుట్టను పట్టుకొనిరి.

టర్కీ

టర్కీ-న్యూవహోరము.

సిన్ధూ ఏప్రిల్ 20:—19 వ తారీఖున ఇండియా సెక్రటరీ వయిస్రాయికి పంపినవార్తలు:—

ఏప్రిల్ 17 వ తారీఖున బ్రిటీషు సేనలకు సిక్కిం ఎజియను సమద్రములో పోవుచున్న మారి అతనువాదనై టర్కీవారి టాక్సెపోబోబుడవనని. వదలిపోయినట్లుగా ములుమాని టాకుతగులెను. కానినాని టాకునాని నీకుర బోటుతల్లకిందులై 51 మందిచనిపోయిరి. బ్రిటీషుకూసెట్టటర్కీ టాక్సెపోబోబుడవనై తరిమినది. ఈబోటుభయానము గ్రీకు దీవివద్ద ఒడ్డుపడితిరి. బోటు కళాగులను, ఒకజర్మను మిలిటరీ ఉద్యోగిని, “గోడెన్” లోని 6 గురు కళాగులను ఖానాన్ దీవిలో బంధించిరి.

“క-15” ఒక్కపక్షముట.

“క-15” ఆరుబ్రిటీషు సభమెలైన డాక్టర్లులలో ఎక్కడెక్కడ మందుగనులున్నవో కనిపెట్టుచుండగా కేసె హెచ్ వద్ద ఒక్కపక్షముట.

బ్రిటీషు విమానములు.

నూయెజా కాలువవద్ద నుండి మూడు బ్రిటీషు విమానములు యెగిరి ఎల్ ఎరివకు దక్షిణముగా 25 మైల్ల దూరములోనున్న ఎల్ నీర్ ఆరుబ్రిటీషుకొచ్చినవి. ఎల్ నీర్ ఆరునది కెనెడీయన్ కల్లుములో నున్నది ఇక్కడ అనేక గోళ్లు కలియును. ఇక్కడ 50 రూ 200 గోడెములు ఉన్నట్లు విమానములు కనిపెట్టినవి.

టర్కీ సేనలపై ఫిరంగులు కాల్పుట.

విమానము టర్కీకైరము ఫలారి పోట ఉన్నదని యాపగా ఒక ఫ్రెంచి క్రూసరు వెల్లిగాబాకు దక్షిణముగాను ఎల్ ఎరివకు 50 మైల్లదూరములో ఈ కాన్యముగను ఉన్న టర్కీ షిభరముపై ఫిరంగులు కాల్పినది.

టర్కీవారు ఓడెయినుపై బడుట.

బాంబాయి ఏప్రిల్ 19:—ఏడెనుండి మైము ఆన్ ఇండియా నిలేఖ. ఈ కిందివార్తలు పంపెను:— టర్కీ సేన ఆరేటియాదేశమునందలి ఓడెయిను మీద పడినది. ఓడెయినులోని టర్కీ వద్ద మందుగుండు సామాను అయిపోయినట్లును, టర్కీవారికి ఓడిరి. టర్కీవారు ఓడెయిను పట్టణమునందలి గోధుములు, తొన్నలు నిలువజేసిన కొట్టనన్నిటిని స్వాధీనపరచుకొని వెతు హమాన్ ఆల్బాల్ రహ్ మానిన్ లెన్ అలీని మునూర్ లెన్ అలీని లెఖు యూసాయిలు యియ్యనుని బలవంతపెట్టి తీసికొనిరి. ఇదిగాక నెల నెలకు 3 లక్షల రూపాయల చొప్పున యియ్యట్లు కూడ ఏర్పాటు చేసిరి. బ్రిటీషువారి క్రొదనున్న ఏడెను ప్రాంతైరేటుకు వెలుపల వాయవ్య దిక్కున 50 మైల్ల దూరములో నున్నది.

వివిధవిషయములు.

రషియాప్రకటన.

లండను ఏప్రిల్ 19:—కాక్సుకు ఖాళీరకున గుల యుద్ధము జరుగుచున్నది. ఆర్థురిన్ వద్దనున్న రషియను న దక్షిణముగా ముందుకుపోవుచున్నది.

ఫ్రిమ్మాన్ డి హెన్ డెర్ గాల్లెగారిని మొదట టర్కీ సేనకు కమండరుగా నియమించిరి.

ప్రయత్నములవల్ల, టాక్సు కాన్యూరల్ లెఖు, లెఖు నెంటుమార్క్ ప్రయత్నము, ప్రయత్నములవల్ల అనువారు న్యూనెల్ యుద్ధములో అతిపరాక్రమమును మోసినందున వారికి విక్టోరియాక్రసు పతకము లిచ్చిట్లు లండను గెజెట్ పత్రికలో ప్రకటించబడినది.

ఒక వింత వ్యాజ్యము.

కోయంబట్టారు.

కన్నకాల్ అను స్త్రీ తన భర్తయగు కాళప్పగౌడ డాక్టర్ కోయంబట్టారు అడిమిలో పెదకానుకొట్టినట్లు వదిలెను. ఆ స్త్రీ యీతని సాక్ష్యముచేపెను. "మేము గౌడగౌడ అను నొక కాళప్పగౌడ చేరినారము. మాత్రం నాకు నాకొక భార్యతో ఆతని (అనగా ఆ స్త్రీయొక్క భర్తయొక్క) అన్నలకును, తండ్రికిని సంపాదించుటకు సాధ్యమైనది. (ఈ భర్తని వాడుకలోలేదని యామె తండ్రిగాని, భర్తగాని చెప్పలేదు; మరియు నీ భర్తని జిల్లా మాన్యుయేల నందు (ప్రస్తుతం బడియున్నది) నా భర్తయొక్క అన్నయగు అత్తయ్యగౌడగౌడ నన్నిటికొకటిగానె. నేనందుల కంగీకరించలేదు. అందువలన ఆ అత్తయ్యగౌడగౌడ నన్ను కొట్టితీసి వెళుటకు తన తమ్ముతో (అనగా, వాద్యంతో) చెప్పెను. అందువలన నా భర్తగౌడ తన తమ్ముగారి యభిప్రాయము నెరవేర్చుచు నన్ను కోరెను. నేనందులకు నిరాకరించినందున, నన్ను మాడించి, కొట్టి, చేతులను కాళ్లను బిడచెదనని భయపడెను. కాబట్టి, నేను భయపడి దునియాయత్తును చేరి యంకొక వారము లో జులంబి యచ్చటినుండి మలబారునకు వెళ్లితిని. అత్తయ్యగౌడగౌడ అచ్చటికివచ్చి, నన్నిక నేమియు తొందరపరచనని నమ్మకముచేసి, నన్ను పిలుచుకొని వచ్చెను. అట్లు తిరిగివచ్చిన పిమ్మట నైరారుగౌడగౌడ నా భర్తయంటు నుంటిని. నా భర్త నన్ను వెళ్లగొట్టినందున, నేను నాయంతట దూరమునందు గ్రామములకు వెళ్లి యుండినందున, నేను కుటుంబములో నుండరాదని గ్రామములో అమ్మమ్మిని. (నన్ను మీరట్లు పరిశీలించవలసిన పనిలేదు. నేను వెళ్లిపోయి, నా జీవనమును సంతోషించుకొనెద" నని నేను చెప్పితిని. కాని, అన్నయ్య (నా భర్తయొక్క అన్న) లిద్దరును నన్నట్లు చేయ నీయక వినలేదు. అందువలన, భయపడి, నేను మఱియొక స్త్రీయొక్క వెళ్లి యచ్చట నిద్రించితిని. నా భర్తయూ, వావ గారును నన్ను చదివించి నా భర్తయంటికి పిలుచుకొని వెళ్లిరి. ఆ గ్రామములో నిద్రించుచున్నందున నా భర్తయూ నా వారముల నన్ను అక్కడ లాగుకొని వెళ్లెను. నా భర్త నన్ను పట్టుకొనెను. తలుపులు తెరిచి; గదిలో వెళ్లెను; గూటినుండి కత్తిని వెలికించెను; నన్ను కింద బడవ్రోసి యాక త్రికోణాడిచి యిరువది గాయములు కలిగించెను. నేను కేకలు వేసితిని. ఇరుగుపొరుగు వారు ఇంటియందు చేరగలిగినగాని, లోపలికి రావలకపోయిరి. ఎట్లయిన నేను తప్పించుకొని యింటిబయటికి పరుగెత్తితిని. నా భర్తయూ, చేతక త్రికోణాడిచి నా వెంటనే బయటికివచ్చి ఆ కత్తిని తన మేనకోడలిచేతికిచ్చి వెళ్లిపోయెను. నేను నా తండ్రితోటకు వెళ్లుచుండగా, స్వప్నమిచ్చి కిందపడితిని. నా తండ్రి నాకు వాచా ముసగులవలన మరల స్వప్నమిచ్చెను. నన్ను నా భర్త కత్తితో పోడించెనని నేను నా తండ్రితో చెప్పితిని.

మద్రాసు యాత్రను చేపెను.

"మలబారునుండి నానున్నతోడ రచ్చిన పిమ్మట, నా భార్య తన తండ్రిగారియంట నుండే నేగాని, నాయంట నుండలేదు; నేను కత్తితో పోడినట్లు. ఎక్కడో పోడినందువలన నా మామగారు నా భార్యను ఆ గాయములతోటి నాయంటివాకిటకు తెచ్చి, నేనుక త్రికోణాడిచినట్లు చెప్పించెను." కామక్షణిగారు సాక్ష్యములను, వాదప్రతివాదములను పరిశీలించి ఆ స్త్రీని ముద్దయియే కత్తితో పోడించెనని నిర్ణయించి వారిమహావార మర్యాద తెలిపెనన, భర్త భార్యను కత్తితో పోడిచి గాయపరచి నిర్బంధపరచుట ధర్మశాస్త్ర మంగీకరించదని యభిప్రాయ ముసగుల ముద్దయికి మూడేండ్లు కరిగితిని విధించిరి.

ప్రవారంజుకుడగు జ్యోతిషుడు:— "ఇచ్చటి మ్యూనిసిపల్ ఆఫీసుకు పోయి ఆసిస్టెంట్ సర్జన్ గారిని పి. వి. శివరావు అను యొక గారిని గూడలూరునకు బదిలీ చేసినందున వారి నెల 20-న కేసి రాత్రి నైలుమీద ప్రయాణమై వెళ్లిరి. వీరు చాల స్వచ్ఛవారు; విశేషముగ ద్రవ్యాశ్రయే గోకులను తన సోదర గృహములకు పుత్రులుగాను పుత్రులు అట్టి ప్రేమతో పని చేయించుండి. తినినది శ్రద్ధవహించి కత్తితో పంపెననక చివరకు యెదురు సామముల నమ్మచు భ్రాతృగడించినందున వీరు బహుముఖులు మా పురజులకు విచారకారణమైనది. వీరు వెళ్లినపుడు వీరికి పోలీసులను పంపించెను. 7-8 సంవత్సరముల ప్రాంతమునకు చాలకాల మిచ్చునందు బిలితయి వెళ్లిన అట్లా అట్టి నామెల గారి పుత్రుడు వీరి సోదరులను వచ్చుటచేత ప్రజల కొరవడిచుచు సంతోషము కలుగుచున్నది." అని తెనాలి నుండి యొకరు వ్రాయుచున్నారు.

వృత్తాంత లేఖలు

తునివార్తలు.

స్వయం విలేఖరికద్దనండి.

కాలసిద్ధి.

తుని ఏప్రిల్ ౧౯:— ఎండలు తీవ్రముగ నున్నవి. వసంత ఋతు చిహ్నములు ప్రకటితమై పడుచున్నవి. మహాదిక ప్రభావము, భయమును ప్రకటితమై సంతరించి నటుల గనబడుచున్నది.

యూనియన్.

నైటు సోయలు డిపో విషయమై యిదివరకు దెలియజేసి కొనియున్నాము. ఇంతవరకు దాని విషయమై యాలోచన జేసినట్లులేదు. గామీగౌర్యమునకు భంగము గలిగించుతావున నాదిపోయిండుట యేమియు అనుభవముగలేదు. కావున యూనియనువారు తప్పక శ్రద్ధవహించి డిపోమరియొక స్థలమునకు సాధ్యమైనంతవరకు మార్చించుటకు జేడబడుచున్నారు. వీరికి రాక్షసులలో దీపములవిషయమై ఒక్కమారు మీరు ఆలోచించవలసియున్నది. మంచినీళ్ల నూతులకు పంపుల తెట్టింది చాల సమస్యముజేసివారు. ఈ భద్ర ప్రజలకు నూతనముగట్టచే ప్రభుత్వమున కొంచెమిచ్చునదిగ నుండవచ్చును. కాని రానురాను వాని ప్రయోజనమును, సౌకర్యమును తెలిసికొనగలరు.

మార్పులు.

గవర్నమెంటు వారి కాపాటకాల వాద్యాన్ని దేవర కొండ వెంకయ్యగారికి గుంటూరునకు బదిలీయించెను. వీరు సుమారు 2 1/2 సంవత్సరములనుండి యుద్ధమున నున్నారు. వీరికి విద్యయందుగల యభిమానము మెండు. స్కూలును మంచి యభివృద్ధిలోనికి దీసికొనివచ్చిరి. ఇంతేకాక నర్సాపుర స్త్రీల పరీక్షలకు బహువిధముల శ్రమపడి కొంతమంది పిల్లలకు మిక్కిలి యోషితోడ చదవజేసిరి. వీరివలన స్కూలుయందే యుండి, నిత్యము స్కూలు మంచిచెడ్డలను సరిజాచుచు సహ యోధాధ్యాయుల గౌరవించుచు, తమవని నిర్వహించుచున్నారు. వీరి గౌరవాన్ని బోధించుచు సభజేసి తమతమ గురుభక్తిని వెల్లడిచేసి పూజారములతో సభమిచ్చిరి. వీరిసోదర, ఎమ్, యల్. నరసింహముగారు వచ్చివారు. వీరును వారివలెనే తమ యోధాధ్యాయ భవని నిర్వహించుచు తలంచుచున్నారు. మా వెంకయ్యగారికి పరవార్యముల గౌర్యముల భగవంతుడు ప్రసాదించుగాక.

యజ్ఞేలు.

క్రొత్తవాంజేగారు దయచేసినది మొదలుకొని కలిగిన మార్పులలో గుమాస్తాలు పంజేయు కాలగర్భము మొదటి దిద్దుమున్నది. బహుశేష్యులనియు, తగినవారనియు, రైతుల కష్టములను బాగుగ పరిశీలించుచున్నది, వినుచున్నాము. రాబోవునెలలో జమాబందీ యారంభించునని తెలియుచున్నది. ఒకమంచిపని

ఈమధ్య మా గ్రామ మండలి విశ్వవ్యాప్తములందరు వేళ్లవై కట్టుకట్టి నట్లు తెలియుచున్నది. ఆ సంఘమునకు సంబంధించిన వారికి విధమైన పనులనుజేయటం. బాగుగ నున్నది ఇచ్చడెనను ఆలోచించుకొని నీచవృత్తినివిడచి వేళ్ళ సంఘసంస్కరణకు పాటుబడుచున్న తమసోదరభృండుమునకు సంతోషము బొందితరు గాకయుని మాయూరివేళ్లలకు సలహానిచ్చుచున్నాము. కలెంకిలో మేనెల 9 తేదీన జరుగనున్న వేళ్ళ సంఘసభలో నీయంశమును గురించి చర్చించుట కొంత యవసరమైయున్నది. ఇచ్చటికట్లుబాటువలన వేళ్ళ సంఘమున కంతకు కొంచెము బాధ్యతయున్నది. కాబట్టి వేళ్ళమునకు ఉద్యోగములు యిచ్చి యొక యంశముగ పురస్కరించుకొని తమలోనున్న దురాచారమును, నీచవృత్తిని, దుర్మార్గపు తలచారమును నిర్మూలముజేసికొనుటకు పురస్కరించుకొనుటకు తగుపనియత్నములు జేసికొనుచుగాక.

పురాణ కాలమునము:— 'విద్యవృత్తిపన్నులును

పురాణేతిహాస పరవానిపుణులును, ఉభయభాషాపరిచితులును నగు మ.రా.శ్రీ రాంబట్ల అప్పయ్య శాస్త్రిలవారు రాజ్యసేవి ద్రవరమున నార్యాపురమందున్న సామజేదులవారి స్పృహంబున కొన్ని దినములనుండి ప్రతిరేయియు ధర్మముగా పురాణ కాలతేజము నేయుచున్నారు. వీరు నిరర్థకముగా వాగ్దోరణియు మేరలేని విషయ పరిజ్ఞానమును గలిగియుండుటచే భక్తిగవ్యూతములగు వారిను, మృత్యు సభవారి పినులకు విందు గొల్పుచున్నది. వీరి పౌరాణిక సుధారకధారల గ్రోలిన పాఠులెల్లరు నిమగ్నమైనందున కౌత్యము కృతజ్ఞులు." అని రాజులం ద్రినుండి ఇకలూరి నాగభూషణరావుగారు వ్రాయుచున్నారు.

జర్మనీవారు ఇంగ్లండుకు పంపి: జాబు.

లండను ఏప్రిల్ ౧౯:— జర్మను దొరతనము వారు

లండను నగరములోనున్న అమెరికను రాయబారి ద్వారా ఇంగ్లీషు దొరతనమునకు ఈ క్రింది జాబును పంపి:— సింగ్ల నుండి జర్మను స్త్రీలను పిల్లలను తీసికొనవచ్చుచున్న "సాక్ లాట్" అను స్త్రీమరును మీరు పట్టుకొనిరి. ఈ వారిని ధర్మ సంఘమువారి ఆధీనములో ప్రయాణము చేయుటకును, కాబట్టి దీనిని పట్టుకొనుట అంతర్జాతీయ ధర్మమునకు విరుద్ధము ఈ వామనకే వెంటనే వదిలివేయవలెను.

గ్రేగారి జాబు.

స్త్రీలను, పిల్లలను తీసికొనటమండి పంపివేసి జర్మను సైనికులు ప్రాణములకు తెగియి పోరాడి కొటను రక్షించవలెనని జూచిరి. కాబట్టి మేము ఆస్త్రీమరును పట్టుకొనుట తగదని చెప్పట చిత్రముగానన్నది. శరణాగతులగు ఫ్రెంచిదేశీయులు ప్రయాణముచేయుచున్న "ఏమి"లో గాంటామే" అను దానిని మీరు పట్టుకొనిరి. దానిని మీరు ఆదరించిన విధమును, పాక్ లాట్ ను మేము ఆదరించిన విధమును ఆలోచింపుడు.

ఉత్తర ప్రాన్య

ఇంగ్లీషువారి మందుగనులు

లండన్ ఏప్రిల్ 20:— మార్చింగుపొట్టు విలేఖరి

ఈ క్రిందివిషయములను తెలిపినాడు:— జేల్ బెకెట్ల మనమందుగనులు అద్భుతముగ పనిని చేసినవి. గనులవలన కొండలో ఒక భాగము బద్దలై పోయినది. అనేకవందలమంది జర్మనులు నాశనమైరి. ఎక్కడచూచినను శవములే ను. స్టాండుర్నులో కెమెల్ గ్రామము వద్ద నున్న కొండను వశ పరచుకొను పథమునకు దిగి వైపున యున్న జర్మనీ వారిని మట్టిడించుటకు పిలుగును. ఇచ్చట న్యూహెల్ వద్ద జరిగినంత మూరముగ యుద్ధము జరుగుచున్నది. బ్రిటీషు సేన ముంబై కు వెళ్లినట్లు కందకములులేవు. ఒక చెంపజర్మనులు అగ్ని వల్ల నునుకరించుచుండిరి. ఒక చెంప ముసేనాతో పోరుచుండెను. మన సేనలో కొందరు కందకములను శ్రవ్యమందిరి. ముందుకు పోవుచున్న బ్రిటీషు సేనను నిలుపువారు లేరు. ఇప్పుడు 800 మంది జర్మను ఖైదీలు చిక్కినారు. ఏ విధముగ జూచినను న్యూహెల్ యుద్ధములోకన్న జర్మనులకు నుక్కడ యెక్కువ ప్రయత్నము కలుగుచున్నట్లు అగపడుచున్నది. కొటలులేక నిరాధరముగ నున్న పట్టణములపై జర్మను విమానములు బాంబులువేయుచున్నవి. జర్మను విమానములను బ్రిటీషు విమానములు తరుముచున్నవి. ఇందువలన బ్రిటీషు సేన చేయుచున్న ప్రయత్నములు శుభ్రువులకు తెలియడములేదు. బ్రిటీషు సేన జనులతో క్రిక్కిరిసియున్న పట్టణములలో ఫ్యాక్టరీలనుధ్వంస, వీధులనుధ్వంస, నిలచి పోరాడవలసినవైనందున చాల కష్టముగ నున్నది.

వలితెలు కరకా యలు బహింగముగా

వేలము వేయుటకుగాను నోటీసు.

మహారాజశ్రీ బంధుమ్రుని చెన్నయ్య శ్రేష్టి గారి అనుమతిని రాబోవు మేనెల 3 తేదీన గంట స్తంబమువద్ద 6:30 బస్తాలు వలితెలున్న, 423 బస్తాలు కరకా యలున్న, బహింగముగ వేలము మూలముగా విక్రయించ బడును.

వేలములో ఖాయపడ్డ ఆసామీలు నూటికి రూ 20 నా. వెంటనే ధరావత్తుచే యవలసి యుండును. లెక్కినసాము, వారం రోజులలో చెల్లించి సరకు స్వాధీనపరచు కొనవలసి యునును.

రిస్టయి అందు కొ

భీమునికట్టుం,
విశాఖపట్నం జిల్లా.

THE HOME HYGIENE.
A practical Guide to Health.
By Dr. A. M. Masilamoni Mudaliar L. M. S.
A useful book to parents, mothers, and youngsters.
200pp. Price Rs.-1-net.
CHANDRAHASA.—A Drama in English.
By late K. Krishna Rao. B.A. (Sub-Judge, Coanada)
A little Drama for young and old to Stage or read
Health and Strength Rules.
By Dr. Sri Ram of Panjab
A presentation booklet useful for young boys and girls to be had free for 1 anna stamp.
Apply to:— **Hebbbar Brothers.**
Printers, Engravers, Rubber Stamp Makers.
UNGAPPA NAIKA ST. MADRAS E.

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS' AGENCY).

THE GREAT
EUROPEAN WAR.

GREAT BRITAIN.

Parliament Meeting.

LONDON, April 20.

At the question time in the House of Commons to-day Mr. Lloyd-George announced that the Government was not of the opinion that there was any ground for believing that war would be more successfully prosecuted by means of conscription. Earl Kitchener was very gratified with the response to his appeals to the nation.

Victoria Crosses awarded.
For Great Gallantry.

LONDON, April 20.

To-night's "London Gazette" contains particulars of the award of five Victoria Crosses to the following:—

Private Barber, First Grenadier Guards, for running at Neuve Chapelle in advance of the Grenade company and throwing bombs. When the company came up they found him quite alone and the enemy surrendering on all sides.

Lance Corporal Fuller, First Grenadier Guards, who, at Neuve Chapelle, unaided, prevented fifty of the enemy from escaping along a communication trench. He killed the leader with a bomb and the remainder surrendered.

Lieutenant M. Martin, Royal Engineers, at Spanbroekmolen though wounded, led six grenade throwers to the enemy's trenches and held back their reinforcements for two and half hours.

Private May, Camerons, at Laleontillierie, for endeavouring to rescue, under very heavy fire, a wounded man who was killed before he was able to be saved and also for carrying on the same day a wounded officer, while exposed to very severe fire, three hundred yards into safety.

Private Tollestein, Camerons, who in the battle of the Aisne, despite heavy fire, carried a wounded officer to a place of greater safety. Although wounded, he struggled back to the firing line and, when the battalion retired, he returned to the officer and remained with him for three days till both were rescued.

THE BATTLE NEAR ZIELLEBEKE.

Swinging round the German right.
A British Success.

LONDON, April 20.

The correspondent of the "Morning Post" in the North of France, describing the success near Zillebeke, says the British mines were of exceptional strength, and a part of the hill was blown entirely away and several hundred Germans were destroyed, only human debris remaining. The village of Kemmel is famous for its five-hundred foot mountain, the only one in Flanders. Its seizure marks an important step in the task of swinging round the German right. The fighting was as fierce as at Neuve Chapelle. The British advance reached trenchless space where the troops were exposed to heavy fire, and while they were digging themselves in, action was still in progress. The British advance was unchecked. Eight-hundred German prisoners have already been brought in and everything points to the enemy's losses being greater than at Neuve Chapelle. German aeroplanes have been very active in bombarding open towns, but they have been carefully chased from the British lines. Hence the enemy was unable to learn of the preparations for the attack. The country where the British were fighting was most difficult owing to its dense population and compelled the troops to fight in the streets among houses and factories and at pitheads.

British Success Near Ypres.
Fight for Important Position.

LONDON, April 19.

The Press Bureau announces that the British captured an important hill near Zillebeke in the evening of the seventeenth after a mine had been successfully exploded under the hill, killing many Germans. The Germans made desperate efforts all day on the eighteenth to recapture the position but were repulsed with very heavy losses. We are now consolidating the position. The point captured was hill 60 which is two miles south of Zillebeke and east of Ypres. It dominates the country to the north and north-west. Fifteen prisoners including officers, were captured when the mine exploded. The enemy at day break on the eighteenth heavily counter-attacked in close formation, but our machine-guns got well into them and hundreds of German dead are lying in front of our position.

Two German Aeroplanes Destroyed.

Two German aeroplanes were felled yesterday. Since the fifteenth the enemy have lost five aeroplanes in this area.

Regimental Rewards.

A Matter of Special Attention.

ALLAHABAD, April 20.

The "Pioneer's" London correspondent cables:—It is understood that the Government will give special attention to the regimental rewards owing to the very fine work that has been performed in the war. Although nothing official has been said on the subject, it is recognised that this war of trenches has been regimental officers' campaign more than any other, and the magnificence of this work has been extolled by Field Marshal Sir John French, Sir Douglas Haig, Sir H. Smith Dorrien,

TELEGRAMS.

and Sir Patteney Rawlinson, and all senior Generals, in the highest terms. The aggregate of this praise makes a strong case for rewarding units of fighting in a way they have never been rewarded before. Courage, determination, heavy losses and extraordinary self-sacrifice of the regiments is the common theme of every one from the front and the common talk of the French Army and also of prisoners captured. Letters constantly repeat German equivalents for "How these English fight," and "They never know when they are beaten" and "They will not go back." There has never been a regimental record like it.

Why the "E 15" Was Sunk?

The Admiralty Report.

Officers Greatly Praised.

LONDON, April 20.

The Admiralty announces that the submarine "E 15" was in danger of being captured and being in a serviceable condition the Turks made great efforts to secure her. The British battleships with long range fire failed to destroy her, hence two picket boats one from the "Triumph" under Lieutenant-Commander Eric Robinson who commanded the expedition assisted by Lieut. Webb and Midshipman Wooley and the other boat from the "Majestic" under Lieutenant Godwin manned by volunteer crews attacked the submarine. The boats were subjected to very heavy fire it being estimated that two hundred rounds were fired from a fort which is within only a few hundred yards distant, also a number of smaller guns fired at short range. Nevertheless the submarine was torpedoed and rendered useless. The "Majestic's" picket boat was holed and sunk but the crew were saved by the other boat. The only casualty was one man who died of wounds.

Vice Admiral De Robeck speaks most highly of all concerned. The Admiralty has promoted Lieutenant Robinson to the rank of a commander and has requested a report of the officers and men with a view to the recognition of their services.

Murdering fisherfolk

Harmless Trawler Torpedoed.

LONDON, April 19.

The Admiralty announces that a German submarine sank the trawler "Vanilla" in the North Sea and drove off the trawler "Ferno" when she endeavoured to rescue the crew, all of whom perished.

Murder of Fisherfolk.

This killing of fisherfolk for no military purpose should not escape attention. It is the second murder of this character within a week, and a careful record is kept of these events.

The Capture of the "Paklat."

Germany's Strong Protest.

Sir Edward Grey's Crushing Reply.

LONDON, April 20.

A German note, through the American Embassy energetically protested against the British seizure of the steamer "Paklat" with women and children from Tsingtau as a serious violation of international law, because the vessel had been entrusted to a humanitarian mission. The note asked for the speedy release of the vessel.

Sir Edward Grey replied that the effect of the removal of the women and children would be to increase the power of resistance of the fortress of Tsingtau. He had received the protest of the German Government with considerable astonishment, and recalls the torpedoing of the French refugee ship "Admiral Ganteaume," when no opportunity was given to the passengers to escape, and draws attention to the difference between the treatment of the "Ganteaume" and the "Paklat."

Baron Reuter's Son in Lord Kitchener's Army.

LONDON, April 19.

Baron de Reuter's son is serving in Lord Kitchener's army. The Baron, since the death of the Baroness, had been extremely depressed and yesterday spent two hours beside the coffin.

Inquest on the Body of Baron De Reuter.

LONDON, April 20.

At the inquest on the body of Baron De Reuter the jury returned a verdict of suicide whilst temporarily insane.

Arrival of Bombay Mails in London.

LONDON, April 19.

The Mail which left Bombay on the 27th March was delivered in London to-day. The Mail of the 20th March was delivered here on the 13th instant.

Sir John French's Bulletin.

Germans Driven Back.

LONDON, April 20.

Field Marshal Sir John French's Bulletin says:—On the evening of the 17th inst. we exploded a mine under Hill 60 on Ypres-Comines railway westward of Zwarteleen and immediately attacked and took the whole of the enemy's trenches on the Hill. We put trenches which we won in a state of defence during the night in spite of heavy bombardment which caused many casualties. Then the enemy renewed the bombardment towards morning making determined counter-attacks. Stiff hand-to-hand fighting ensued but the British infantry fighting with great gallantry and determination and well supported by artillery drove off the enemy with complete success. Our losses were very heavy but the Germans suffered still more severely particularly from machine guns which caught them in close order in the open. Throughout the eighteenth the enemy repeatedly renewed their attacks desperately trying to recapture the

TELEGRAMS.

position which is of great importance. They once gained a footing on the southern slope but were promptly defeated. The whole hill at nightfall was in our hands and the ground gained had been consolidated. Thus by the morning of the nineteenth the enemy's attacks ceased but they continued to bombard the hill. We captured four Officers and 45 men.

The Casualty List.

LONDON, April 20.

KILLED.—Lieutenant Sir R. Corbet, Coldstreams, Second-Lieuts. B. F. Douglas, South Staffords, G. Stanial, Lincolns, H. M. White-head, East Surveys.

DIED OF WOUNDS.—Second-Lieut. A. Brickwood, York and Lancasters.

FRANCE.

Secretary of State's Cable.

SIMLA, April 20.

The telegram from the Secretary of State to the Viceroy dated 19th April says:—Important success was gained by the French in Alsace, where they captured a hill 4,000 feet high in Fecht Valley and another height which threatens the terminus of the railway to Colmar.

Present French Position.

LAHORE, April 20.

The London correspondent of the "Civil and Military Gazette" cables on 19th April:—At Notre Dame de Lorette the French have completed the conquest of the spur overlooking the plain of Champagne. They hold the ridge and ground slopes down towards the German lines. A somewhat similar position has been attained on both sides of the German wedge at St. Mihiel. Apparently the French are content for the present to hold the positions at these points, and have turned their attention to Alsace. It is noteworthy that the fighting now takes place at the points of the western line chosen by the Allies. Elsewhere reports mention only occasional attacks quickly repulsed.

A Paris Official Statement.

LAHORE, April 20.

PARIS.—Last evening's communique said:—A German counter-attack in the early morning at Les Eparges was repulsed.

Our attacks on both banks of the Fecht in the Vosges, forced the enemy precipitately to evacuate Eselsbrucke, above Metzeral, abandoning much material.

The aviator Garrows was obliged to land at Ingelmunster, north of Courtrai, on Sunday evening, and was captured.

Paris Communique.

LONDON, April 20.

PARIS.—The Communique says:—Particularly lively artillery actions took place between Soissons and Rheims and in Argonne.

BELGIUM.

Fighting near the Ypres.

LONDON, April 20.

It is stated in Rotterdam that fighting in the south east of Ypres is very fierce and that the wounded are arriving in Bruges without ceasing. It is reported that the enemy is preparing to evacuate Menin.

RUSSIA.

Further Russian Successes.

Surrender of an Austrian Battalion.

LONDON, April 20.

PETROGRAD.—A communique says:—The enemy have suffered great losses in again attacking our positions at Telepotsch. On Sunday night we counter-attacked, capturing an Austrian battalion, which surrendered en bloc. Capturing the heights south-east of Polen on Friday we captured 1,157 prisoners. On Saturday we repulsed two attacks in the direction of St. Riji.

The Struggle for the Carpathians.

Valiant but Futile Austrian Counter-Attacks.

LONDON, April 19.

PETROGRAD.—Fighting at the villages of Telepotsch and Zuela was of the fiercest description. The Russians had planned well and captured the enemy's position at the point of the bayonet. Throughout the whole of the next day the Austrians made desperate counter-attacks after counter-attacks. The Russians captured a thousand prisoners and three quick-firers. The attacks in the evening were of even greater intensity and hand-to-hand struggles took place all along the line, but the enemy were everywhere repulsed. The Russians at dawn again attacked and advanced in some sections, nevertheless the Austrians refused to accept defeat, and continued for another entire day delivering counter-attacks against Telepotsch. Russian observers affirm that the Austrians were well primed with drink. They were in superior numbers, yet did not succeed in gaining a foot of ground. Their attacks at nightfall were mainly directed against Zuela, where the Russians' machine gun and rifle fire exacted a heavy toll. Then the Russians by a most brilliant effort stormed and captured Hill 992.

A Russian Bulletin.

LONDON, April 20.

PETROGRAD.—A communique says:—In the Caucasus cannonade and fusillade continue in the direction of the coast. The Russians in the direction of Artvin are successfully advancing southwards.

TELEGRAMS.

Von Der Goltz's New Appointment.

LONDON, April 20.
Field Marshal Von der Goltz has been appointed commander of the First Turkish Army.

A Turkish Destroyer.

Damages a French Transport.
Chased But Escapes.

LONDON, April 20.
A Cavois message to the "Times" says that the Turkish torpedo boat destroyer "Demirtkadi" is stranded there. She has seven Germans on board, all officers from the "Goeben." They told the Governor that the destroyer had escaped from the Dardanelles a month ago, lurking in the daytime in Asiatic inlets. She escaped the patrols and waited her opportunity to attack troopships. They assert that they torpedoed and damaged a French transport two days ago and were chased for two days.

HOLLAND.

Another Dutch Steamer Sunk.
By a Mine in the North Sea.

LONDON, April 19.
The crew of the Dutch steamer "Olandia" have been brought to Grimsby. The steamer, which was bound from Seaham to Rotterdam, struck a mine in the North-Sea.

ITALY.

Italian Relations With Austria and Germany.
Conversations Broken Off.

LONDON, April 19.
PARIS.—Telegrams from Rome confirm that Italy has broken off conversations with Austria and Germany.
The Austrian Ambassador.

The Austrian Ambassador has not appeared for forty days, but has been living absolutely alone in Rome, his family and staff having left for Vienna.

GREECE.

Greece and Servia.
Renew Agreements.

LONDON, April 20.
It is stated that Greece and Serbia have renewed agreements for mutual defence against any aggression.

GERMANY.

Total German Losses.
Latest Prussian List.

LONDON, April 19.
AMSTERDAM.—According to the latest Prussian lists the total German losses are two and three-quarter millions.

Iron and Copper Waggon's Captured.

LONDON, April 20.
Seven waggons laden with iron, copper and antimony sulphate consigned to Germany have been seized at Como.

SOUTH AFRICA.

Success of the Union forces.

LONDON, April 21.
(CAPE TOWN).—An important success is officially reported. The Union forces occupied the town and railway centre of Kietmanshoop.

UNITED STATES.

Chino-Japanese Negotiations.
American Note to China.

LONDON, April 19.
PEKING.—America has addressed a note to the Chinese Government pointing out that America has certain treaties with China from which she does not intend to recede. Chinese circles express the opinion that the note will have a valuable moral effect as regards China's position in the Chino-Japanese negotiations, which have not been progressing recently.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

SIMLA.

Secretary of State's Telegram.
Russians in the Carpathians.

SIMLA, April 20.
The Secretary of State's telegram to the Viceroy dated 19th April says:—In the Carpathians the Austro-Germans have been making successive and most determined attacks on the positions the Russians have won, but all were repulsed and the Russians gained a height after a desperate fight.

In Eastern Galicia.

In Eastern Galicia the Russians dislodged the Austrians from two lines of trenches east of Czernowitz.

German Air Raids in Poland.

German activity in Poland is mostly in the form of air raids in squadrons of 12 or 15 machines throwing as many as a hundred and eighty bombs on the town or village attacked, but causing only insignificant damage.

TELEGRAMS.

Strained Austro-Italian Relations.

Reports from various sources show the relations between Italy and Austria are becoming very strained, and accounts of collisions between frontier Guards are circulated.

Bread Riots in Austria.

Bread riots and attacks on military stores are reported in Austria.

Secretary of State's Cable.
The Attack on the "Manitou."

SIMLA, April 19.
The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State dated 19th April:—Turkish torpedo boats attacked the Transport "Manitou," carrying British troops in the Aegean Sea on the 17th April. The torpedoes fired missed their mark but unfortunately 51 lives were lost by boats capsizing. The torpedo boats were chased by British cruisers and stranded on the Greek Island of Chios, where the crew including a German officer and six sailors from the "Goeben," were interned.

The Stranding of "E 15."

The British Submarine "E 15," while attempting a difficult reconnaissance of the Kephez minefield in the Dardanelles, was stranded on Kephez Point.

Aeroplane Reconnaissance.

Three aeroplanes flew from the Suez Canal to El Sirr 25 miles south of El Arish, an important road junction in the Northern Sinai Peninsula. About 150 to 200 tents were seen at El Sirr.

A Turkish Camp Bombarded.

A French cruiser, assisted by aeroplanes bombarded the Turkish camp south of Gaza, about 50 miles north-east of El Arish.

Offers of Assistance From the Khans of the Peshawar District.

SIMLA, April 20.
The Chief Commissioner of North West Frontier Province received many loyal offers of active assistance from the Khans and leading men of the Peshawar District. The more influential Mullahs refused to countenance the movement and the Afghan Mohamands were effectively restrained by the Afghan Officials from taking any part.

Defeat of the Mohamand Lashkar.

SIMLA, April 20.
On the morning of the 13th April a Mohamand Lashkar estimated at four thousand strong advanced to Hafiz Kor four and a half miles north west of Shabkadr with the evident intention of making an attack on the British territory and fired at four patrols. On the afternoon of the same date the Khaibar Moveable Column moved out and successfully engaged the Lashkar inflicting on it casualties estimated at one hundred and fifty killed and wounded. The Lashkar withdrew during the night of the 18th and 19th instant and is reported to be dispersing.

Report of the Committee on Co-operative Credit.

ALLAHABAD, April 20.
Sir Edward MacLagan's Committee on Co-operative Credit societies will probably complete its report by the middle of June.

The Roll of Honour.

SIMLA, April 20.
Our losses in the affair at Hafiz Khor on April 18th were as follows.

KILLED.—British Officers 3, British Ranks 2, Indian Officers 2, Indian ranks 7.

WOUNDED.—British Officers 3, (all slightly) British Ranks 12, Indian Ranks 42.

Names of British Officers killed and wounded are:—
KILLED.—Lieutenant W. E. Pollard Urquhart, Royal Sussex.

SUSSEX REGIMENT:—2nd Lieutenant A. H. Irwin, 8th Rajputs, 2nd Lieut. E. N. Bath, Indian Army Reserve of Officers (attached 8th Rajputs.)

WOUNDED.—Captain R. P. Fox, King's Regiment, Captain P. D. C. Johnston 8th Rajputs, Major H. A. J. Gidney I. M. S.

CALCUTTA.

An Epidemic of fires in Calcutta.

Able Controlled by the fire Brigade.

CALCUTTA, April 20.
A serious jute fire broke out just before midnight tonight in Hatkola. The building affected was situated in the heart of the jute market and a great catastrophe was averted only by the prompt arrival of the Fire Brigade from Headquarters and outlying stations. Thousands of bales were in danger but effective salvage work was put in and the fire localised with the result that the damage was only three thousand rupees.

(LATER)

The Calcutta fire brigade have had a very busy time to-day an exceptionally large number of fires being notified. The first broke out at a quarter to two in Jute on board the S. S. "Evangelos" lying at No. 2 wharf, Kidderpore. The damage was not extensive. The second began an hour later in Jute bales at No. 6 shed Kidderpore. The engines arrived just in time to prevent a very heavy destruction for the large shed was full of Jute. After two and half hours the blaze was extinguished. Bustee fire in Jagannath Sircar's Street, Wat-gunge, next engaged the attention at a quarter to seven and was of trifling importance. Finally the biggest fire of the day was reported just before 11 o'clock this evening. The large jute godowns off Siva Bazaar street in Northern town got well alight requiring the full Calcutta equipment to deal with it. An extra engine was sent for from Chitpore and the fire plant also summoned. The fire is still burning lustily and the estimate of total damage which is likely to be large is not yet possible.

TELEGRAMS.

The Rise in Prices Due to War.
Interesting Calcutta Figures.

CALCUTTA, April 20.
With reference to the rise in retail prices in the United Kingdom which the Prime Minister showed some time ago to be in London nearly 24 per cent, in other large towns 23 and in small towns and villages 20 per cent, it may be interesting to compare the rise in Calcutta which reflects in many respects the movement of prices elsewhere. Important articles which enter daily in family budgets have been selected and a comparative table has been prepared. The retail prices of 32 important articles before the outbreak of the war have been compared with the prices ruling in the week ending the 17th April 1915, and the percentage of rise and fall has been noted against each article. The general average of the 32 articles taken together has risen 11 per cent, since the outbreak of the war. The highest rise took place in sugar and the lowest in beef. The largest decrease 43 per cent, occurred in the price of potatoes and the smallest 4 per cent in deshi rice 1st class. No fluctuation is noticed in the prices of mutton 2nd class and kerosine oil. The fall in price of potatoes is, it may be noted, seasonal. Among articles which rose are country wheat flour 28 per cent, Aligarh butter 33 per cent, bananas (China Champa) 49 per cent, milk (cow) 12 per cent. The price of the following articles has fallen, rice deshi 2nd class, 17 per cent, ditto 1st class 4 per cent, eggs 32 per cent, mustard oil 19 per cent, mutton 1st class 6 per cent, rohi fish 8 per cent, ghee 4 per cent.

Pistol in Bedding.

Deputy Police Commissioner's Evidence.

CALCUTTA, April 20.
At the resumed hearing of the stolen Arms case to-day before the Chief Presidency Magistrate the first accused who is undefended denied the finding of the pistol under the bedding in his room and said that he would submit a written statement later. Counsel for the other three accused said that his case was that the pistol was not found where it was said to have been found. Mr. Louman, Deputy Commissioner of Police, special branch C. I. D. examined said that he remembered the arms theft case at Rodda and Co. and the subsequent motor dacoity at Garden Reach. In connection with that dacoity he took part in the investigation. In the course of that investigation he went to No. 20 Kakir Chand Mitter's Street about noon on the 24th February. He had received certain information in connection with that dacoity. He then described how he found the four accused there and how the pistol was found in bedding. The case is proceeding.

BURMA.

Trial of Captain J. Smut Alias Smith.

RANGOON, April 20.
Captain J. Smut alias Smith was to-day found guilty by the District Magistrate of Rangoon of cheating Mrs. Grace Smith of Rs. 370 and odd for board money and sentenced him to one day's imprisonment and to a fine of Rs. 400 in default three months simple imprisonment. Rs. 350 of the fine, if paid, was to be paid to the complainant. The fine was not paid.

BOMBAY.

Turkish Attack on Odain.

Exactions from the Shaiks.

BOMBAY, April 19.
The "Times of India's" Aden correspondent reports an attack by the Turks upon Odain, where nearly all the Odaini Shaiks had been compelled to surrender owing to exhaustion of ammunition. The Turks are reported to have seized all the granaries of wheat and jowari in Odain and to have compelled Shaikh Hamood Abdul Rub Mosin Bin Ali and Mansoor Bin Ali to pay a lakh of dollars in cash besides another lakh by monthly instalments. Odain lies about a hundred and twenty miles northwest of Aden and some fifty miles outside the boundary of the Aden Protectorate.

Teaching of Sanskrit and Persian in Bombay.
A Government Grant.

BOMBAY, April 20.
With a view to encourage oriental learning the Local Government have sanctioned a grant of Rs. 100 per annum each to eight Pundits and four Maulvis employed in teaching Sanskrit and Persian on traditional lines and are not in Government service. These grants are tenable for a period of three years. In 1913 the Government decided to allot personal allowances to Pundits and Maulvis in the Government service. Subsequently a suggestion to give a similar allowance to those who are not on the Government service was accepted, and as Western India was the centre of Sanskrit rather than Mahomedan learning it was recommended that a large portion of the sum allotted for this purpose in last year's budget should be reserved for grants to Pundits.

Abolition of Tolls in Bombay Presidency.

BOMBAY, April 20.
The Bombay Government are endeavouring to abolish tolls on local board roads and recently offered an annual payment to the Local Boards who would carry out their wishes. A Government Press note issued to-day announces that the following Local Boards have accepted the offer made by the Government:—Ahmedabad, Poona, Ahmednagar, Nasik, Satara, West Khandesh, Belgaum, Bijapur, Dharwar and Kanara. The Government have accordingly for the present made the following grants:—Ahmedabad Rs. 7,100, Satara Rs. 6,700, Kanara Rs. 2,700, Bijapur.

SIND.

26th Sikh Battalion Entertained

KARACHI, April 20.
The 26th Sikh Battalion which arrived here from the capture of Tsingtau has been entertained by the leading citizens of all communities here.

II

గంధిగారి విషయములను కుడితినికి బొత్తములను పెట్టు
కొనుచు మిగుల శ్రద్ధతో విచుచుండిరి.

“మీరు భవానుజముకొరకు దక్షిణాగ్రేతావై వెళ్ళి అతడు ఆచట వాల్చించి భుజపేమైనది. “నేను శరవలము భూకము కొరకు ఆచటటికి వెళ్ళలేను. ఒకదావాను వానిందుట కనుక వత్సరముండుటకు నిశ్చయము నొరించుకొని వెళ్ళితిని నేను మల రాక్షసులమునుకు వారచట వానిందుచేయిర. భాగ్యములకు కముకరములకు కొన్ని నిబంధనలను దొ

ప. కె. ఆంధ్ర కో, ఆంధ్ర రైల్వే సమాజం,
పాంధూరు, గుంటూరు జిల్లా.

